

WIND IN DE ZEILEN

Delta Climate Center | water | voedsel | energie

**Voortgangsrapportage
1 december 2022**

Siebe Riedstra (uitvoeringsregisseur)

Voortgangsrapportage Wind in de Zeilen

1 december 2022

Uitvoeringsregisseur Wind in de Zeilen
Siebe Riedstra

Programmateam Uitvoeringsregisseur
Rob uit de Bosch
Bart Pouwer

Fotografie: het fotomateriaal in deze rapportage is tot stand gekomen met toestemming van betrokkenen.

Uitvoeringsregisseur aan het woord

Inleiding

Voor u ligt de 5e voortgangsrapportage over het pakket Wind in de Zeilen. Het pakket dat Zeeland en Vlissingen helpt de sociaaleconomische structuur verder te versterken.

Tijdens de netwerkdag (voor alle betrokkenen die werken aan de fiches) op 6 oktober 2022 in Vlissingen zei wethouder van Vlissingen, Albert Vader, het treffend: “We moeten ervoor zorgen dat de uitvoeringsregisseur overbodig wordt”. Dat betekent zoveel als: alle fiches lopen strak volgens planning en worden zonder enige tegenslag uitgevoerd, conform de eerder gemaakte afspraken in het bestuursakkoord.

Ik kan u zeggen dat veel goed gaat bij de projecten van Wind in de zeilen. We zien ook dit laatste half jaar weer concrete resultaten:

- 3 investeringen in interessante bedrijven door Impuls Zeeland met geld vanuit het Investeringsfonds Zeeland.
- het innovatieve kerngezond-concept is zichtbaar en functioneert als zodanig al bij een Vlissingse huisartsenpraktijk.
- afronding van het onderzoek naar de versterking van de financiële positie van North Sea Port.

Ik kan u ook zeggen dat ik zeker nog niet overbodig ben. En dat is niet omdat er bestuurlijk en ambtelijk niet goed wordt samengewerkt tussen Vlissingen, Zeeland en het rijk. Maar er zijn wel steeds hobbels die gezamenlijk moeten worden genomen. Mijn assistentie bij het slechten van de hobbels of het zoeken van een andere route om het doel te bereiken blijft nodig.

De tweede helft van 2022 heb ik veel tijd en aandacht besteed aan het Delta Climate Center. Nadat in juni 2022 de uitgangspunten en kaders voor de uitwerking van het projectplan door de overheden zijn vastgesteld, zijn de zgn. founders weer gezamenlijk aan de slag gegaan met de uitwerking van het DCC.

Na de hick-up tussen partijen in het voorjaar van 2022 is men sinds de zomer in een intensief traject bezig geweest het plan uit te werken. Op 1 december 2022 is, conform het verzoek van de overheden, het DCC-plan aangeboden. De bespreking in de stuurgroep WIZ van 15 december 2022 heeft opgeleverd, dat het DCC-plan op hoofdlijnen akkoord is bevonden, onder voorbehoud van een aantal voorwaarden, onder meer de goedkeuring van de businesscase en het bestedingsplan. Ook zullen er over het DCC-plan eerst nog een aantal consultaties plaatsvinden. De Stuurgroep neemt hierover eind januari 2023 een finaal besluit.

Daarnaast heb ik gesprekken gevoerd met het ministerie van J en V over de borging van het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit. Want hoewel het centrum volop in bedrijf is, samenwerkt met Zeeuwse instellingen en de eerste producten oplevert, mag het ontbreken van afspraken over borging het zinvolle inhoudelijke werk niet belemmeren. Volgens planning kan het nog in 2023 gerealiseerd worden, maar ik blijf alert op de voortgang.

Ook is er veel contact met de projectleiders van het Justitieel Complex Vlissingen. Naast de hobbel van stikstof is er inmiddels ook een hobbel van gewijzigde aanbestedingsvorm verschenen op de route naar de bouw van het JCV. Helaas leiden deze hindernissen tot een langere doorlooptijd van 2 jaar.

Maar de realisatie van het JCV staat buiten kijf. De afgelopen periode is zichtbaarder geworden welke ondermijnende impact de georganiseerde criminaliteit heeft op ons land en onze rechtsstaat. Deze ontwikkelingen maken de noodzaak voor het JCV alleen maar groter.

Tijdens de vergadering van de Stuurgroep Wind in de Zeilen van 15 december 2022 is afgesproken, dat de minister van Rechtsbescherming begin 2023 naar Zeeland komt om te benadrukken dat de realisatie van het JCV in Vlissingen niet ter discussie staat.

Ik heb een bestuurlijke kick-off bijeenkomst tussen de provincie Zeeland, de gemeente Vlissingen, ProRail en de NS geleid over het Stationsgebied Vlissingen. We konden vaststellen dat de neuzen van de betrokken partijen dezelfde kant opstaan.

En iedere keer als ik op een herfstige avond met mijn OV fiets van de stad naar het station Vlissingen fiets, denk ik: “Het kan beter en mooier. Dat verdient de reiziger, het station en de stad”.

Uitvoeringsregisseur aan het woord

Het is fijn om te vermelden dat er weer een fiche is afgerond. Dat betreft het fiche Industrie en Haven. De afgelopen 2,5 jaar zijn vier onderzoeken uitgevoerd en opgeleverd. Onderzoeken naar voor de Zeeuwse industrie, belangrijke ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming van de productieprocessen, te weten:

- De mogelijkheden om Zeeland als waterstof-hub door te ontwikkelen zijn kansrijk. Er is onderzoek gedaan naar de realisatie van een regionale waterstofbackbone, de import en export van waterstof is in beeld gebracht en er is inzicht gekomen in de ontwikkeling van de diverse elektrolyseprojecten. North Sea Port, Smart Delta Resources en de Provincie Zeeland zijn de partijen die met deze deelonderzoeken verder gaan en toepassen bij verdere ontwikkelingen op gebied van waterstof in Zeeland.
- Het afvangen, vervoeren en opslaan van CO₂ (CCS=Carbon Capture Storage) in lege gasvelden helpt bedrijven hun uitstoot te verminderen en is met een gezamenlijke aanpak rendabel te maken. De uitgevoerde studie stelt bedrijven en havenbedrijf North Sea Port in staat om voortdurend de afweging tussen gezamenlijke plannen en individuele plannen te maken. Deze keuzes zullen de komende jaren gemaakt gaan worden, mede op basis van de uitgevoerde studie.
- Uit de eindrapportage blijkt dat nut en noodzaak is aangetoond om een aftakking van de 380kV kabel in Midden-Zeeland door te trekken naar Zeeuws-Vlaanderen. Deze voorziening stimuleert de industrie hun productieprocessen te elektrificeren. De eindrapportage heeft gediend als input voor de Cluster Energie Strategie Schelde-Deltaregio (CES) en het project 380kV Zeeuws-Vlaanderen is opgenomen in het MIEK-overzicht 2021 (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat). Voordat het Ministerie van EZK en TenneT kunnen starten met een Rijkscoördinatieregeling (RCR) voert TenneT diverse aanvullende, technische studies uit.
- Uit het onderzoek naar de versterking van de financieringspositie van North Sea Port blijkt dat door de enorme dynamiek sinds de start van het onderzoek, de financiële borging van de écht grote investeringsopgaven vooralsnog goed is belegd. Daarmee is er op dit moment geen financieringsvraag voor North Sea Port op korte termijn. Mogelijk ontstaat deze wel op de langere termijn. Gepleit wordt om als rijksoverheid en haven aan de hand van het ontwikkelde afweegkader periodiek de ambities en investeringen te toetsen. Het ontwikkelde afweegkader is een uitstekend handvat om deze weg van nauwe samenwerking tussen Rijk, haven en regio voort te zetten en waar nodig structureel te versterken.

Als uitvoeringsregisseur zal ik in het kader van de monitoring van het pakket Wind in de Zeilen de vervolgstappen van de vier onderzoeken blijven monitoren en hierover periodiek terugkoppelen aan de Stuurgroep Wind in de Zeilen.

Tenslotte meld ik u dat de Stuurgroep Wind in de Zeilen heeft besloten om te zoeken naar een aangepaste invulling van het fiche Arbeidsmarkt impuls werkzoekenden. Het blijkt dat er door de krapte op de arbeidsmarkt minder instroom (en dus minder uitstroom) is dan gepland. Tevens zijn nieuwe uitdagingen aan de orde rondom het thema arbeidsmarkt, die bij de uitvoering van andere fiches een rol spelen. In overleg met rijk en regio zal ik in de volgende vergadering van de Stuurgroep Wind in de Zeilen een voorstel voor besluitvorming voorleggen.

Kortom, ook komend half jaar blijft er werk aan de winkel.

Monitoring

In mijn rol als uitvoeringsregisseur monitor ik de effecten van de maatregelen uit Wind in de Zeilen op Zeeland en Vlissingen. Uiteindelijk is het doel van dit pakket om Zeeland en Vlissingen sociaaleconomisch te versterken. In de plannen van aanpak van alle fiches zijn inschattingen gemaakt van die directe en indirecte effecten. Het is aan mij om na te gaan wat de gerealiseerde effecten zijn.

Inmiddels zijn er bij sommige fiches al gerealiseerde effecten zichtbaar. Bijvoorbeeld het aantal huisartsen en PA's in opleiding in Zeeland, werkgelegenheid bij bedrijven, die vanuit het Investeringsfonds Zeeland worden ondersteund en het aantal werkzoekenden, dat uitstroomt naar regulier werk.

Omdat deze effecten nog niet over de volle breedte van het pakket zichtbaar zijn, is er nog geen aparte monitoringstabel gemaakt in de 5e voortgangsrapportage Wind in de Zeilen.

Verder zijn we van plan om eens in de 4 jaar via bredere sociaaleconomische monitors/onderzoeken in Zeeland inzicht te verkrijgen in de bredere impact van het compensatiepakket op Zeeland en Vlissingen. Daartoe zijn inmiddels de eerste voorbereidingen getroffen.

Uitgelicht

Halfjaarlijks lichten we enkele bijzondere resultaten uit van het pakket Wind in de Zeilen. Wij nemen u graag mee in hoe wij werken aan een mooiere Zeeuwse toekomst. Met concrete acties maken we het verschil. En brengen we het pakket dichterbij u.

Sylvie Bertijn, Centrum Coördinator Kernegezond.

Kernegezond streeft naar toekomstbestendige zorg en ondersteuning en goede gezondheid voor alle inwoners van Vlissingen. Dat is nodig, want door een stijgende zorgvraag en personeelskrapte is de beschikbaarheid van zorg niet meer vanzelfsprekend. Kernegezond zet in op gezondheid in plaats van ziek zijn en het slimmer organiseren van zorg en ondersteuning.

Maar hoe pak je dat aan?

“Wij verbinden het medisch en sociaal domein

(o.a. huisarts, apotheek, Emergis, GGD Jeugd Gezondheidszorg, ADRZ, buurtteams, WVO en Zorgstroom) met elkaar zodat we snel de juiste zorg door de juiste professionals bij de inwoners brengen.” vertelt Sylvie Bertijn. *“Zo komen er drie gezondheidscentra, werken de zorg en het sociaal domein als één team en wordt er meer gedigitaliseerd. Dit alles met het doel zoveel mogelijk professionals samen te brengen. Want dat is belangrijk: samenwerken. Een huisarts kan bijvoorbeeld doorverwijzen naar het buurtteam. En andersom zijn de buurtteams de ogen en oren in de wijk. We kijken naar manieren om met de beschikbare mensen de zorg slimmer in te richten, op basis van Positieve Gezondheid. Want gezondheid is zoveel meer dan niet ziek zijn. We kijken op een andere manier naar de zorgvraag van een inwoner en gaan in gesprek over wat de échte vraag is. Sinds januari 2022 zijn er processen uitgewerkt en werkgroepen gestart. Er is een leergang opgesteld en we brengen professionals zoveel mogelijk bij elkaar die op hun beurt deze nieuwe manier van samenwerken weer verspreiden onder hun collega's. Kernegezond zet in op Positieve Gezondheid en meer doen met minder mensen. Door preventief én samen te werken willen we de vraag naar zorg en ondersteuning verminderen. We hebben al mooie resultaten geboekt maar er blijft genoeg uitdaging voor de komende tijd.”*

Natasja Swennen en Mariët Kaptein – Samen op weg naar Aardgasvrije Wijken

Natasja Swennen van woningbouwcorporatie l'escout en Mariët Kaptein van de Gemeente Vlissingen werken nauw samen aan het PAW, het Programma Aardgasvrije Wijken. De dames zijn alle betreffende woningen langs geweest en hebben contact gezocht met de bewoners. Mariët: “Dat waren er veel, maar we willen dan ook graag alle bewoners meenemen in dit proces. Want er gaat nogal wat gebeuren.” Natasja: “De wijk is gesplitst in deelgebieden. Van 1 deelgebied (alleen huur) is nu duidelijk dat het sloop/nieuwbouw gaat worden. In het spikkelbezit, (combinatie koop/huur) zijn geen plannen voor sloop.”

Concreet gaan de woningcorporatie en de gemeente in gesprek met de bewoners over wat er aan de woningen moet gebeuren, voor welke subsidies men in aanmerking zou kunnen komen en wat er allemaal mogelijk is. Daarnaast wordt er een onafhankelijke schouw uitgevoerd waarbij wordt gekeken naar wat nodig is en wat kan.

En uiteraard worden er in dit project expertises gedeeld bijvoorbeeld door samen te werken met de HZ en kennis te delen met andere gemeenten. Mariët: “Met de bijdrage van Wind in de Zeilen kunnen we onderzoeken waar bewoners echt mee geholpen zijn want nu zijn er de middelen voor. De rijksbijdrage zetten we voor verschillende zaken in. Denk hierbij aan de inzet van energiecoaches. Zij bekijken de huizen en geven advies over energiebesparende maatregelen. Daarnaast maken we per deelgebied een aanpak op maat. Voor de corporatiewoningen hebben we te maken met het reguliere proces bij de renovatie of sloop van de huizen. Voor de woningeigenaren ontwikkelen we een aanpak op maat.

Beide trajecten vragen om participatie en communicatie. Dat doen we in overleg met hen en op verschillende manieren. Het participatie- en communicatietraject loopt al sinds het opstellen van de PAW, maar intensiveren we het komende jaar. Per deelgebied ontwikkelen we de eerder genoemde afzonderlijke aanpak. De sociaalmaatschappelijke karakteristieken van zo'n deelgebied nemen we daarin mee. We willen op die manier graag het juiste doen, goed afgestemd met de bewoners. Het buurtpanel is afgelopen jaar gestart, bestaande uit huurders en woningeigenaren. Dit biedt weer zogenaamde 'koppelkansen'. Mensen ontmoeten elkaar, wisselen ideeën uit en onderhouden contact.”

Natasja: “Wij willen vanuit l'escout samen met de gemeente en de bewoners per deelgebied bekijken wat er nodig is. Wat moet er gebeuren? Zijn er specifieke maar realistische wensen van de bewoners? Wat kunnen we in de openbare ruimte meenemen? Dit vraagt om verdere voorbereiding en onderzoek. Zo werken we naar een aardgasvrije wijk die er binnen 8 jaar staat. Het is een impuls voor de energietransitie met uitstraling binnen de gemeente Vlissingen en Zeeland. Ook creëert het extra werkgelegenheid op het gebied van verduurzaming in de gebouwde omgeving en kennis opdoen in kennis- en leerprogramma's.”

Afgeronde fiches

Fiche G: Industrie en Haven

De vier onderzoeken naar Waterstof, CCS/CCU, 380 kV en de versterking van de financiële positie van North Sea Port zijn uitgevoerd en opgeleverd. Voor elk onderzoek is een vervolg bekend evenals welke partijen zich ervoor inzetten dat de onderzoeken ook leiden tot concrete resultaten/besluiten. De uitvoeringsregisseur monitort wat er met de onderzoeken wordt gedaan.

Bijzonderheden

Fiche B1: Justitieel Complex Vlissingen

Maatschappelijke vraagstukken zoals stikstof en de marktwerking als gevolg van de Oekraïne oorlog hebben impact op het JCV project. Als gevolg van deze en andere ontwikkelingen, zoals een gewijzigde aanbestedingsvorm, is een analyse gedaan op de initieel geplande doorlooptijden. De uitkomst hiervan noodzaakt helaas om de planning bij te stellen met een langere doorlooptijd van naar verwachting circa 2 jaar, van medio 2028 naar 2030.

Op gezamenlijk initiatief van Rijk en regio is juridisch advies ingewonnen bij de Landsadvocaat over de stikstofproblematiek. In de vergadering van de Stuurgroep Wind in de Zeilen van 15 december 2022 is de voortgang besproken. Een aantal vragen zullen op zeer korte termijn nader worden uitgewerkt, zodat tot een definitieve oplossing besloten kan worden.

Fiche B2: Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit

Het team van medewerkers is uitgebreid tot 24, waarvan 13 woonachtig zijn in de provincie Zeeland. In september 2022 is o.a. bij het Strategisch Beraad Onderneming het dreigingsbeeld over de Trans-Atlantische Corridor gepresenteerd.

De afgelopen periode is met de Stuurgroep Kennis en Expertise gesproken over de beheersmatige onderbrenging van het SKC. Besloten is de huidige situatie waarin JenV de beheersverantwoordelijkheid draagt tot medio 2024 te verlengen, zodat het SKC zich nog verder inhoudelijk en organisatorisch kan ontwikkelen. Doel is dat na 2024 het beheer van het SKC aan een andere organisatie wordt overgedragen. In dat verband zullen tussen JenV en SKC afspraken worden gemaakt over werkinhoudelijke onafhankelijkheid, mandaat en het werven van personeel.

Inmiddels is de vestigingsplaats van het SKC in Vlissingen geëffectueerd middels een huurcontract tot en met 2025.

Fiche C: Oprichting Delta Climate Center (DCC)

De founders hebben hun DCC-plan op hoofdlijnen aangeboden aan de Stuurgroep in de Zeilen. In de vergadering van 15 december 2022 is de Stuurgroep akkoord gegaan met het plan, onder voorbehoud van een aantal voorwaarden, onder meer de goedkeuring van de businesscase en het bestedingsplan. Ook zullen er over het DCC-plan eerst nog een aantal consultaties plaatsvinden.

Fiche D: Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen

Op 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad van Vlissingen een besluit genomen tot vestiging van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten (Wvg). Wanneer in de komende periode percelen worden aangeboden op grond van de Wvg, dan zal door het gemeentebestuur van Vlissingen een besluit genomen worden over het onderhandelingsproces.

Fiche E: Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland

Vanuit het Zeeuws Participatiefonds zijn 2 bedrijven financieel ondersteund:

Het bedrijf Thorizon. Thorizon ontwikkelt een zgn. Molten Salt Reactor (MSR). De First-of-a-kind zal op het terrein van EPZ in Borsele worden geplaatst. Huidige werkgelegenheid is ong. 5 FTE.

Het bedrijf Allyourz voor € 400.000. Allyourz is een nieuwe generatie boekingsplatform voor de recreatiesector in Zeeland. Huidige werkgelegenheid is ong. 15 FTE, gevestigd in Middelburg.

Vanuit Innogo zijn 2 bedrijven financieel ondersteund:

Het bedrijf Offshore Warning Systems te Middelburg voor €100.000. Dit is een dochterbedrijf van Q-Aviation. Zij ontwikkelen verlichting voor offshore windturbines. Het bedrijf Q-medic voor €350.000. Dit betreft een apparaat voor pijnbestrijding. De productie van deze systemen van Q-medic is voorzien bij Unitron in IJzendijke.

Fiche F1: Intercity Vlissingen-Randstad

Het plan van aanpak voor de verkenning en planuitwerking van de benodigde infrastructurele maatregelen van ProRail is akkoord bevonden.

Fiche F2: Ontwikkeling stationsomgeving Vlissingen

In meerdere sessies met NS, ProRail en Provincie Zeeland zijn de uitgangspunten voor herontwikkeling van het Stationsgebied en de ambities voor de volgende fase geformuleerd. Deze vormen de basis voor de uitgangspuntennotitie die op 2 november 2022 met de betreffende stakeholders werd besproken in de 'bestuurlijke kick-off Stationsgebied Vlissingen'. In deze sessie zijn tevens ieders aandachtspunten voor de volgende fase, de ontwikkeling van het Masterplan, geïnventariseerd.

Fiche F3: Living Lab Slimme Mobiliteit

Het pilotproject met de Nabogo-app is gestart en wordt uitgerold in Walcheren en Tholen. De eerste ritten zijn gemaakt met de Deense app die het carpoolen vanuit de dorpsgemeenschappen en rondom onderwijslocaties gaat vergemakkelijken en stimuleren. Dit als aanvulling op het openbaar vervoer.

Bij de provincie Zeeland en de gemeente Schouwen Duiveland zijn de eerste deelauto's geplaatst en in gebruik genomen. De komende periode wordt onderzocht hoe dit verder kan worden uitgebouwd bij alle Zeeuwse overheidsinstanties.

Fiche F4: Rail Gent-Terneuzen

Het projectplan is in de zomer van 2022 vastgesteld door het consortium, dit is noodzakelijk voor aanvang van de Verkenningsfase. Er wordt momenteel verder gewerkt in het kader van deze formele Verkenningsfase. Er wordt momenteel gewerkt aan een startdocument ter voorbereiding van de formele startbeslissing. ProRail, Infrabel en North Sea Port zullen werken aan de hand van een samenwerkingsovereenkomst, met daarin afspraken over rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Fiche G4: Onderzoek versterking (financiële) positie North Sea Port

Het onderzoek naar de toekomstige (financiële) positie is afgerond en opgeleverd. De conclusie is dat de financiële borging van de écht grote investeringsopgaven vooralsnog goed is belegd. Daarmee is er op dit moment geen financieringsvraag voor North Sea Port op korte termijn.

Fiche H1: Meer huisartsen en physician assistants opleiden in Zeeland

Er zijn 5 HAIO's in maart 2022 en 2 HAIO's in september 2022 ingestroomd in de opleiding tot huisarts. Dat betekent dat het ambitieniveau van tweemaal zes kandidaten per jaar niet behaald.

De huisartsencoöperaties hebben zich ingespannen om voldoende praktijkopleiders te werven en enthousiasmeren om voor heel 2022 nog eens zeven plaatsen voor de opleiding tot physician assistant (PA) beschikbaar te kunnen stellen. Dankzij deze inspanningen kon de doelstelling voor 2022 worden gehaald.

Fiche H3: Gezondheidscentra Vlissingen

De 5 wijkbeelden zijn in dialoogsessies met bij Kerngezond betrokken professionals besproken. Daaruit kwamen 7 gezondheidsthema's die als eerste gezamenlijk worden uitgewerkt in werkgroepen: Armoede- en schuldenproblematiek, Ondersteuning kwetsbare jeugd/gezinnen, Welzijn op recept+, Val-preventie bij ouderen, Preventie van overgewicht bij jeugd, Sturen op verantwoord medicatiegebruik m.b.v. data en Zorgpad atriumfibrilleren.

Met het Erasmus Centrum voor Zorgbestuur is een leergang Leiderschap in zorgnetwerken ontwikkeld. De leergang is gestart in juni 2022.

Er is een centrumcoördinator gestart die initieert en coacht op de ontwikkeling van de samenwerkingsprocessen en -cultuur.

Fiche I: Arbeidsmarkt

Tot op heden zijn 23 praktijkopleidingen bouw gestart. Inmiddels zijn 10 deelnemers na afronding volledig uitgestroomd naar werk en zijn 2 deelnemers in deeltijd werk elders aan de slag gegaan.

De eerste trajecten voor de doelgroep richting de zorgsector zijn gestart in september 2022. Er zijn 3 kandidaten gestart met hun opleiding in het participatielab voor de zorg. Er zijn 12 kandidaten gestart met een voorschakeltraject.

Belangrijkste mijlpalen voor de komende zes maanden

Fiche B1: Law Delta

- Vaststelling van het bestemmingsplan medio 2023.
- Uitwerking en oplevering van de aanbestedingsdocumenten voor het ontwerp en de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen waaronder de vraagspecificatie.
- Start aanbestedingsprocedure bouwproject JCV medio 2023.

Fiche C: Delta Climate Center

De Stuurgroep Wind in de Zeilen neemt eind januari 2023 een finaal besluit over het complete DCC-plan.

De start van de activiteiten van het Delta Climate Center is voorzien per medio 2023.

Fiche D: Fysieke ontwikkeling Kenniswerf

Er wordt een voorbereidingsbesluit genomen voor percelen op de Kenniswerf. Besluitvorming over de ontwikkelvisie Kenniswerf, inclusief grondexploitatie, is voorzien in Q1 2023.

Fiche F1: Intercity Vlissingen – Randstad

In Q1 2023 zullen de eerste maatregelen op overwegen uitgevoerd worden. Ook wordt de keuze gemaakt, in afstemming met regionale stakeholders, welke overwegen nader verkend worden voor sanering en welke niet. Het vervolg wordt besproken in de Stuurgroep Wind in de Zeilen.

Fiche F2: Fysieke ontwikkeling Stationsomgeving Vlissingen

Het Masterplan Stationsgebied Vlissingen wordt opgeleverd en gedragen door de betrokken stakeholders.

Fiche F3: Living Lab Slimme Mobiliteit

Het streven is dat er begin 2023 kan worden gereisd met een aantal MaaS-apps in Zeeland. Daarna wordt verder gewerkt om het mobiliteitsaanbod in de apps uit te breiden. Medio mei 2023 vindt de 2e debatdag Living Lab Slimme Mobiliteit 2023 plaats op de Kenniswerf in Vlissingen met kennissessies en demonstraties.

Fiche F4: Rail Gent-Terneuzen

Het project wacht nu op formele toezegging over Belgische financiering (50% van de totale projectkosten, voorwaarde vanuit Nationaal Groeifonds). Dit laat naar verwachting niet lang meer op zich wachten, het Belgische Meerjaren Investerings Programma (MIP) wordt eind dit jaar vastgesteld. Daarna kan (naar verwachting in Q1 2023) de formele startbeslissing worden genomen.

Fiche H1: Meer huisartsen en physician assistants opleiden (PA) in Zeeland

In maart 2023 is de volgende instroomronde voor de opleiding tot huisarts voorzien. Het streven is om dan zes plekken beschikbaar te kunnen stellen. Voor heel 2023 zijn er 6 opleidingsplaatsen voor PA's beschikbaar, in totaal zijn er dan 20 PA's opgeleid in dit pakket.

Fiche H3: Gezondheidscentra Vlissingen

Innovatieve (aanvullende) financiering zal worden uitgewerkt in Q4 2022 – Q2 2023, zo mogelijk in een voorstel voor een experimentstatus.

1 december 2022

Siebe Riedstra, Uitvoeringsregisseur Wind in de Zeilen

Stand van zaken per fiche

Fiche A	Vergoedingen van gemaakte kosten	12
Fiche B	Law Delta	15
Fiche C	Oprichting Delta Climate Center	22
Fiche D	Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen	25
Fiche E	Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland	27
Fiche F	Bereikbaarheid	30
Fiche G	Industrie en Haven (afgerond)	41
Fiche H	Zorg	50
Fiche I	Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden	62
Fiche J	Aardgasvrije wijken (afgerond)	65
Fiche K	Ontvlechten Evides en PZEM (afgerond)	68
Bijlagen		70

A close-up, artistic photograph of several Euro banknotes. The focus is on the intricate security patterns and the large, stylized '0' of a '10' on a yellow and blue note. Other notes in shades of purple and blue are visible in the background and foreground, slightly out of focus. The lighting creates a sense of depth and texture in the paper.

FICHE A: VERGOEDEN VAN GEMAAKTE KOSTEN

Vergoeden van gemaakte kosten

Project afgerond

In Wind in de Zeilen was afgesproken dat het rijk alle gemaakte kosten voor de getroffen voorbereidingen voor de Marinierskazerne in Vlissingen zou vergoeden. Het ging hierbij om in totaal € 20,942 miljoen aan gemaakte kosten die het rijk aan de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen zou vergoeden.

Het bedrag is in 2020 betaald aan de Zeeuwse partijen. Daarmee zijn de benodigde maatregelen getroffen en is dit onderdeel van het fiche afgerond.

Overdracht van de gronden

Algemene beschrijving

Naast het vergoeden van de gemaakte kosten is in Wind in de Zeilen ook afgesproken om de gronden van het marinierskazerneterrein aan de regio over te dragen. Dit betreffen alle rijksgronden die in eigendom, erfpacht en ondererfpacht zijn en niet benodigd zijn voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen.

Beoogd resultaat

De overdracht van alle gronden van het marinierskazerneterrein, met uitzondering van de gronden die nodig zijn voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen. Dit betreffen:

- gronden die door de provincie aan het rijk in erfpacht zijn uitgegeven.
- grond in bezit van het rijk (het ministerie van Defensie), een stuk van 9 hectare in het noordwesten en een apart stuk van 1 hectare met daarop het mobilisatie-complex en nog een klein perceel in het zuidwesten: gronden gaan in de huidige bij het rijk en de regio bekende staat over in eigendom naar de regio.
- gronden waarvan het rijk de erfpachtcanon bij North Sea Port voor 99 jaar heeft uitgegeven, waarbij de canon reeds is afgekocht en waarop een marinekazerne staat. Op dit terrein is een militair informatie-knooppunt aanwezig dat verplaatst moet worden. Dit zgn. NAFIN knooppunt is afgelopen maanden verplaatst door het Ministerie van Defensie. De laatste afrondende werkzaamheden vinden nu plaats.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) staat in de lead, samen met het ministerie van Defensie, de provincie Zeeland, North Sea Port, gemeente Vlissingen en het waterschap Scheldestromen.

Afronding project

Bijna alle gronden zijn overgedragen volgens de planning. De laatste gronden worden, in samenwerking met de provincie Zeeland, de gemeente Vlissingen en North Sea Port, zo snel mogelijk overgedragen.

Financiën

Met betrekking tot de overdracht van gronden is afgesproken dat alle gronden om niet overgedragen worden. Voor de overdracht van gronden wordt een symbolische prijs van € 1,00 gehanteerd.

Planning

De initiële planning was om uiterlijk in april 2021 alle gronden door het rijk over te dragen aan de Zeeuwse partijen. Bijna alle gronden zijn inmiddels overgedragen. De laatste gronden worden, in samenwerking met de gemeente Vlissingen en North Sea Port, zo snel mogelijk overgedragen.

Stand van zaken

De stand van zaken van dit fiche is, op de verplaatsing van het militaire informatieknooppunt na, onveranderd ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage in juni 2022.

De gronden die door de provincie aan het rijk in erfpacht zijn uitgegeven, zijn overgedragen. Een stuk van negen hectare in het noordwesten wordt gebruikt voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen. Daarnaast is de erfpacht tussen North Sea Port en het rijk beëindigd. De "akte van afstand erfpacht/beëindiging erfpacht" is in december 2021 bij de notaris gepasseerd. North Sea Port verhuurt momenteel de locatie van de voormalige marinekazerne aan het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) voor de noodopvang van asielzoekers. Begin december 2022 is het besluit genomen dat de noodopvang in de voormalige marinekazerne wordt verlengd tot 31 december 2023.

Ten slotte dient het stuk van een hectare met daarop het mobilisatie-complex en nog een klein perceel in het zuidwesten overgedragen te worden aan de regio (gemeente of provincie). De inzet is dat de gemeente Vlissingen de gronden in eigendom krijgt. Deze overdracht wacht op voldoende borging van de voorziene functie in het bestemmingsplan voor het Stadslandgoed (realisatie van een bedrijventerrein ter hoogte van het mobilisatie-complex) en de vaststelling van de regionale bedrijventerreinprogrammering.

Vooruitblik

De laatste acties met betrekking tot het fiche richten zich op het stuk van een hectare met daarop het mobilisatie-complex en nog een klein perceel in het zuidwesten. De overdrachtsovereenkomst tussen het rijk en de gemeente wordt getekend. De overdrachtsovereenkomst tussen het rijk en de gemeente dient in ieder geval voor de vaststelling van het bestemmingsplan Stadslandgoed ondertekend te zijn.

Voor de daadwerkelijke overdracht van de gronden is de voorwaarde voor de gemeente Vlissingen dat eerst de regionale bedrijven-terreinprogrammering wordt vastgesteld door de gemeenten Veere, Middelburg en Vlissingen en bekrachtigd door de provincie Zeeland (eerste kwartaal 2023). Daarnaast dient het bestemmingsplan Stadslandgoed vastgesteld te zijn (uiterlijk mei 2023), waarin de voorziene functie van deze locatie als bedrijventerrein is geborgd.

FICHE B: LAW DELTA

Algemene beschrijving

Als gevolg van ontwikkelingen in het veiligheidsbeeld van Nederland neemt binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) het aantal gedetineerden met extreme vlucht-, veiligheids- en maatschappelijke risico's gestaag toe. Voor deze gedetineerden is een hoog tot zeer hoog beveiligingsniveau noodzakelijk. De bestaande voorzieningen zitten echter tegen het maximum van hun capaciteit. Daarnaast is het zowel vanuit het belang van de opsporing en vervolging, het tegengaan van ongewenste netwerkvorming in detentie als het beheersen van het dreigingsrisico tegen de inrichtingen om dergelijke verdachten/gedetineerden gescheiden van elkaar te kunnen plaatsen.

Bovendien is een tweede extra beveiligde inrichting gewenst, waarbij de combinatie van gevangenhouden en de aanwezigheid van een hoog beveiligde zittingslocatie op een complex zorgt voor meer efficiëntie en minder risicovolle vervoersbewegingen.

De ontwikkelingen in het veiligheidsbeeld van Nederland hebben ook hun weerslag op de strafrechtketen. Het kabinet heeft daarom besloten te investeren in de bewaking en beveiliging van advocaten, officieren van justitie en rechters die bij de opsporing, vervolging en berechting van leden van de zware georganiseerde criminaliteit betrokken zijn. Naast deze persoonsbeveiliging stelt dit offensief ook eisen aan de beveiliging van de zittingslocaties waar extra risicovolle zittingen gehouden worden. De bestaande hoog beveiligde zittingslocaties zijn in aantal onvoldoende om in de vraag vanuit Rechtspraak en OM te voorzien. Dit alles heeft ertoe geleid dat er op het nieuw aangewezen terrein van het Justitieel Complex Vlissingen een hoog beveiligde zittingslocatie zal worden gerealiseerd.

Tegen deze achtergrond biedt Wind in de Zeilen de gelegenheid om Zeeland een zeer betekenisvol fysiek alternatief te bieden voor de misgelopen marinierskazerne en tegelijk in bovenstaande behoefte te voorzien. Een win-win situatie voor de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het kabinet (zie Kamerbrief van 14 juli 2020 – 'Nadere informatie over Justitieel Complex Vlissingen').

Zo wordt er een Justitieel Complex Vlissingen gebouwd dat in elk geval de volgende functies omvat:

1. Een hoog beveiligde zittingslocatie;
2. Een penitentiaire inrichting voor zwaardere doelgroepen met daarbij een extra beveiligde inrichting en een steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning;
3. Een beveiligde faciliteit waar rechters, officieren van justitie en advocaten tijdens zittingsdagen kunnen overnachten en werken.

De functie van het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit (SKC) wordt eveneens gevestigd in de gemeente Vlissingen

Justitieel Complex Vlissingen

Algemene beschrijving

Het Justitieel Complex Vlissingen wordt een uniek complex in Nederland waarbij delen van de strafrechtketen op één terrein worden gesitueerd om de veiligheid optimaal te borgen. Het complex heeft een dubbele functie met een eigenstandige opdracht. Een zittingslocatie is een landelijke voorziening die zich primair richt op parketten en rechtbanken ten zuiden van de grote rivieren en ook ruimte biedt voor het arrondissement Rotterdam. Door het combineren van een gevangenis en een zittingslocatie in een hoog beveiligde omgeving ontstaat een voor Nederland nieuw concept. Hierdoor kan een deel van deze zware vluchtgevaarlijke criminelen in één veilige omgeving worden gedetineerd en berecht. Dat verkleint bij een deel van de gedetineerden de vervoersbewegingen en daarmee het risico op ontvluchting. Voor Nederland is dit een unieke combinatie.

Uitvoeringspartijen

Dienst Justitiële Inrichtingen, samen met het Rijksvastgoedbedrijf, de Raad voor de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie, de gemeente Vlissingen, provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen.

Afronding project

De huidige planning voor de ingebruikname van het Justitieel Complex Vlissingen is medio 2028.

Beoogd resultaat

Er wordt een Justitieel Complex Vlissingen gebouwd dat in elk geval de volgende functies omvat:

1. Een hoog beveiligde zittingslocatie;
2. Een penitentiare inrichting voor zwaardere doelgroepen met daarbij een extra beveiligde inrichting en een steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning;
3. Een beveiligde faciliteit waar rechters, officieren van justitie en advocaten tijdens zittingsdagen kunnen overnachten en werken.

Ook worden de benodigde toegangswegen aangepast.

Financiën

Voor de financiering van de hoog beveiligde zittingslocatie in Vlissingen met de beveiligde overnachtingsfaciliteit wordt structureel vanaf 2025 € 3,870 miljoen beschikbaar gesteld. Met betrekking tot de extra beveiligde penitentiaire inrichting (222 plaatsen in totaal) en het bijbehorende steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning worden de uitgaven op structureel € 52 miljoen geraamd.

De kosten voor de inzet van het gevangenispersoneel en de investeringen in de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen ontstaan over enkele jaren. Daarom zijn ook de financiële middelen toegekend in de begroting van 2025 en verder. Zodra een marktpartij zich heeft ingeschreven voor de aanbesteding, ontstaat er

zicht op de verhouding van kosten en het financiële kader voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen in de begroting. De voorbereiding en start van de werving van het personeel start volgens planning in 2024 voor de oplevering van het Justitieel Complex Vlissingen. Tegen die tijd kan hierover meer gemeld worden.

Planning

De verwachting is dat met de start van de grondwerkzaamheden de eerste contouren van het Justitieel Complex Vlissingen eind 2022 zichtbaar zullen zijn. Het Rijksvastgoedbedrijf, DJI en de Rechtspraak werken nauw samen met de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen om de realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen mogelijk te maken. De huidige planning voor de ingebruikname van het Justitieel Complex Vlissingen is medio 2030.

Gedurende deze planning worden in overleg met de regio Zeeland afstemmingsmomenten georganiseerd met de omgeving (inwoners en het bedrijfsleven) over de voortgang van het project Justitieel Complex Vlissingen. Het ministerie van JenV zal daar actief aan bijdragen. De samenwerking tussen het rijk en de regio op het gebied van communicatie is verankerd in de werkgroep communicatie van het bouwproject Justitieel Complex Vlissingen, waarin het rijk en de regio nauw met elkaar optrekken.

Planning	Onderwerp
In 2021	Opstellen integraal programma van eisen.
2021-2023	Uitvoeren ruimtelijke procedures, zoals het verkrijgen van de vergunningen en de voorbereiding en vaststelling van het bestemmingsplan.
2021-2023	Voorbereiding, aanbesteding en realisatie voor het bouwrijp maken van de grond. Ondertekening anterieure/ samenwerkingsovereenkomst
2022-2023	Voorbereidingsfase (uitwerking van de vraagspecificatie en de aanbestedingsstrategie).
2023-2027	Aanbestedingsprocedure en ontwerpfase, waaronder het vaststellen van het ontwerp het Justitieel Complex Vlissingen.
2027-2029	Realisatie Justitieel Complex Vlissingen inclusief de ontsluiting van openbare wegen.
2024-2030	Start voorbereiding, werving en selectie personeel/ inrichten organisatie.
Eind 2029	Oplevering Justitieel Complex Vlissingen.
Medio 2030	Ingebruikname Justitieel Complex Vlissingen.

Stand van zaken

Sinds de start van het bouwproject JCV medio 2020 is er in nauwe samenwerking tussen rijk en regio goede voortgang geboekt in de planvorming ten aanzien van het complex, het terrein en de omgeving. Eind van dit jaar gaan de eerste werkzaamheden op locatie van start met de sanering van de ontplofbare oorlogsresten. Maar er zijn helaas ook nieuwe uitdagingen op ons pad gekomen. Maatschappelijke vraagstukken zoals stikstof en de marktwerking als gevolg van de Oekraïne oorlog hebben impact op het JCV project. Als gevolg van deze en andere ontwikkelingen, zoals een gewijzigde aanbestedingsvorm, is een analyse gedaan op de initieel geplande doorlooptijden. De uitkomst hiervan noodzaakt helaas om de planning bij te stellen met een langere doorlooptijd van naar verwachting circa 2 jaar.

Zoals recent door de minister van Rechtsbescherming gemeld aan de Tweede Kamer in de brief van 7 december 2022 verschuift het beoogde moment van ingebruikname van het JCV daardoor van medio 2028 naar medio 2030. Voor de nadere onderbouwing hoe deze vertraging tot stand komt verwijzen wij u derhalve naar deze brief.

Vooruitblik

In de periode Q4 2022 – Q2 2023 worden de volgende resultaten verwacht:

- Uitvoering werkzaamheden voor de sanering van de ontplofbare oorlogsresten.
- Start voorbereidende uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de verbreding van ontsluitingswegen.
- Uitvoering grondoverdracht en overeenkomsten tussen gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland, het Waterschap Scheldestromen en het Rijk.
- Vaststelling van het bestemmingsplan medio 2023.
- Uitwerking en oplevering van de aanbestedingsdocumenten voor het ontwerp en de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen waaronder de vraagspecificatie.
- Start aanbestedingsprocedure bouwproject JCV medio 2023.
- Uitvoering programma 'ingebruikname JCV' door DJI, gericht op de personele organisatie van de Penitentiare Inrichting Vlissingen

Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde en Ondernijnde Criminaliteit (SKC)

Algemene beschrijving

Het kenniscentrum heeft als doel om een integraal, gezaghebbend strategisch beeld te krijgen van de aard, omvang, trends en ontwikkelingen in fenomenen van georganiseerde, ondernijnde criminaliteit. Het centrum levert onder andere een actueel beeld op om bestuur, gezag en partners in de aanpak te faciliteren bij het maken van strategische en tactische keuzes en prioritering op de langere termijn en het formuleren van doelstellingen. Het SKC wordt in Vlissingen gevestigd.

Beoogd resultaat

De vestiging en operationalisering van een SKC in Vlissingen.

Uitvoeringspartijen

Stuurgroep Kennis en Expertise.

Afronding project

Het SKC wordt uiterlijk in 2023 gerealiseerd (vestiging en volledige operationalisering).

Financiën

Voor het SKC wordt een bedrag oplopend tot structureel € 5 miljoen beschikbaar gesteld (waarvan € 2 miljoen vanuit Wind in de Zeilen). Met deze contouren en uitgangspunten wordt gekozen voor het splitsen van een zogenaamde opbouwfase van twee jaar (2021 – 2022) en een aansluitende consolidatiefase, waarin sprake is van een multidisciplinair en groeiend SKC met circa 20 tot circa 30 hoogopgeleide specialisten/wetenschappers.

Planning

2022 Bouw – ontwikkelfase		
Planning 2022		
2022	Q2	Eerste strategisch beeld ondernijning, waaronder ontwikkeling indicatoren, eerste beeld op dreigingen en contouren eindbeeld structurele beheerconstructie
2022	Q2	Opening SKC door de minister en open dagen rondom opening
2022	Q3	Opbouw team tot 25 medewerkers
2022	Q3	Door ontwikkelen actueel strategisch beeld
2022	Q4	Door ontwikkelen product portfolio
2022	Q4	Nadere concretisering wijze van samenwerking met Nationale Samenwerking tegen Ondernijnde Criminaliteit (NSOC), Landelijke Fenomeentafels Ondernijning (LFT) en Programmadirecteur-generaal Ondernijning (DGO)
2023 Bouw – ontwikkelfase > Consolidatie fase		
2023	Q2	Vaststellen inrichting formatieplan
2023	Q2	Borging actueel strategisch beeld
2023	Q3	Borging product portfolio

Stand van zaken

De afgelopen periode is hard gewerkt aan de verdere opbouw van het SKC. Het team van medewerkers is uitgebreid tot 24, waarvan 13 woonachtig zijn in de provincie Zeeland. De huisvesting aan het Bellamy Park in Vlissingen is verder ingericht.

De strategische samenwerking met de HZ University of Applied Sciences is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Naast projectonderwijs, zijn de eerste stagiaires van de HZ bij SKC gestart. Ook heeft een onderwijsproject met de Universiteit van Gent plaatsgevonden en wordt de samenwerkingsovereenkomst met de University College Roosevelt eind november 2022 ondertekend.

In mei 2022 is het beeld over mondiale drugsstromen gepresenteerd dat in opdracht van de minister van JenV is gemaakt. Op 1 juni 2022 vond de officiële opening plaats door de minister van JenV. Rondom de opening organiseerde het SKC open dagen voor belanghebbenden en de inwoners van Vlissingen. In september is o.a. bij het Strategisch Beraad Ondernijning het dreigingsbeeld over de Trans-Atlantische Corridor gepresenteerd.

Met al deze punten is voldaan aan verwachtingen en de Wind in de Zeilen planning voor 2022 (zie hiervoor).

De afgelopen periode is met de Stuurgroep Kennis en Expertise gesproken over de beheersmatige onderbrenging van het SKC. Besloten is de huidige situatie waarin JenV de beheersverantwoordelijkheid draagt tot medio 2024 te verlengen, zodat het SKC zich nog verder inhoudelijk en organisatorisch kan ontwikkelen. Doel is dat na 2024 het beheer van het SKC aan een andere organisatie wordt overgedragen. In dat verband zullen tussen JenV en SKC afspraken worden gemaakt over werkinhoudelijke onafhankelijkheid, mandaat en het werven van personeel. Inmiddels is de vestigingsplaats van het SKC in Vlissingen geëffectueerd middels een huurcontract tot en met 2025.

Vooruitblik

Het SKC geniet grote belangstelling van andere organisaties. In de afgelopen maanden hebben diverse organisaties (van onderwijs en onderzoek tot potentiële opdrachtgevers) zich bij het SKC gemeld om samenwerking te verkennen. Na de opening van het SKC op 1 juni 2022 en de presentatie van de eerste dreigingsbeelden gaat het SKC nader verkennen op welke uitwerkingen van het dreigingsbeeld als eerste inspanning wordt gezet. Ook worden instrumenten zoals analysetooling en de kennisbank verder ontwikkeld.

In 2023 wordt inhoudelijk verder gewerkt aan de ontwikkeling van diverse producten op basis van eigen inzichten en de behoefte van potentiële partners. Daarnaast wordt de structurele beheersconstructie en de governance verder uitgewerkt ten behoeve van een naadloze integratie in een toekomstige 'moederorganisatie' die na 2024 plaats gaat vinden.

Net als het SKC zijn het Nationale Samenwerking tegen Ondernijnde Criminaliteit en de Landelijke Fenomeentafels relatief nieuwe samenwerkingsverbanden binnen de ondernijningsaanpak. Dit vraagt om een goed begrip van elkaars verantwoordelijkheden, producten, etc. De komende periode wordt bekeken hoe in onderlinge samenhang de gezamenlijke effectiviteit en resultaat kunnen worden geoptimaliseerd. Dit proces wordt door de Directeur-Generaal Ondernijning geregisseerd. Ten behoeve van een gezamenlijke strijd tegen ondernijnende criminaliteit, is synergie essentieel voor een veiliger Nederland.

Fiche C: Oprichting Delta Climate Center

Oprichting Delta Climate Center

Algemene beschrijving

Dit fiche betreft het oprichten van het Delta Climate Center (DCC) voor water, voedsel en energie op de Kenniswerf in Vlissingen. Hierin werken de Zeeuwse kennisinstellingen (HZ University of Applied Sciences, Scalda en University College Roosevelt) samen met Universiteit Utrecht, Wageningen University & Research en Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NWO-I/NIOZ).

De betrokken departementen hierbij zijn de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Landbouw, Natuur en Voedsel-kwaliteit (LNV), Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Beoogd resultaat

De missie van het DCC is om invulling te geven aan de maatschappelijke opgave: “Leven en werken in de Delta: klimaatadaptatie door natuurlijke oplossingen”. De kernopdracht van het centrum is om innovatieve oplossingen te realiseren voor een toekomstbestendige, veilige en welvarende Delta. Op vier niveaus wordt deze opgave ingevuld: onderzoek, onderwijs, valorisatie en business development.

Uitvoeringspartijen

De founders van het Delta Climate Center zijn: HZ University of Applied Sciences, Scalda, University College Roosevelt, Universiteit Utrecht, Wageningen University & Research) en het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NWO-I/NIOZ).

Daarnaast zijn betrokken: het rijk, provincie Zeeland/Campus Zeeland, gemeente Vlissingen, Dockwise, Impuls Zeeland en Economic Board. Eventuele andere partijen die een rol gaan spelen, zijn bijvoorbeeld Ecoshape, Deltares, TU Delft en Universiteit Gent

Afronding project

In de jaren 2020-2030 zijn er middelen vanuit het rijk en de Provincie Zeeland voor het DCC beschikbaar. Vanaf 2030 draagt het bestuur van het Delta Climate Center de verantwoordelijkheid voor de continuïteit en is er dus geen (financiële) steun vanuit het rijk.

Financiën

De totale bijdrage aan het Delta Climate Center vanuit Wind in de Zeilen bedraagt € 68.410.000, inclusief btw. Dit betreft 48% van het totaal aan benodigde middelen in de aanlooperperiode tot en met 2030. Het bedrag bestaat uit zowel een eenmalige investering (28%) als een bijdrage voor doorlopende activiteiten (72%).

Planning

De founders streven naar een start van het DCC per 1 juli 2023.

Stand van zaken

Op 1 december 2022 hebben de founders hun DCC-plan aangeboden aan de Stuurgroep Wind in de Zeilen.

Met de realisatie van het DCC verwachten de founders langs de weg van een brede onderwijsagenda en een onderzoeksagenda gericht op regionale transities in de richting van een duurzame, klimaatbestendige en welvarende delta een belangrijke bijdrage te leveren aan de kennisversterking van en in Zeeland.

De onderwijsagenda onderscheidt zich door een brede waaier aan onderwijsvormen die naar verwachting meer studenten naar Zeeland zullen trekken en de arbeidsmarkt rond de klimaattransities zal versterken. Nieuwe opleidingen, innovatieve vormen van samenwerken tussen MBO, HBO en WO en een programma van levenlang-ontwikkelen zullen zowel de kennisinstellingen als de arbeidsmarkt versterken.

Het onderzoeksprogramma vraagt daarbij wat de rol is van 1) water en de kust; 2) voedsel, energie en bio grondstoffen, en 3) een circulaire omgang met water, energie en bio grondstoffen. Onderscheidend is dat zowel fundamenteel, toepassingsgericht en uitwerkingsgericht onderzoek daarbij samen worden gebracht. Co-creatie met bedrijven, organisaties en overheden in onderwijs, onderzoek, valorisatie en business development behoort tot de vaste werkwijze van het DCC.

De Stuurgroep Wind in de Zeilen is op 15 december 2022 akkoord gegaan met dit plan, onder voorbehoud van een aantal voorwaarden, onder meer de goedkeuring van de businesscase en het bestedingsplan. Ook zullen er over het DCC-plan eerst nog een aantal consultaties plaatsvinden.

Vooruitblik

De founders gaan komende maanden verder met de uitwerking van onderdelen van het DCC-plan.

Dit betreft onder meer de uitwerking van de businesscase, de aan te vragen subsidies bij Rijk en provincie Zeeland, het benoemen van directie, raad van bestuur en medewerkers en het benoemen van professoren, lectoraten en praktoraten. De Stuurgroep Wind in de Zeilen neemt eind januari 2023 een finaal besluit over het complete DCC-plan.

Het streven is om per 1 juli 2023 van start te kunnen gaan met het Delta Climate Center.

FICHE D: Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen

Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen

Algemene beschrijving

De Kenniswerf Vlissingen heeft de potentie om door te groeien naar een toonaangevende campus voor Zeeland met spin-off in heel Zeeland. Om de fysieke ontwikkeling van de Kenniswerf te versnellen worden de volgende projecten gerealiseerd:

Op de Kenniswerf wordt het Delta Climate Center (DCC) voor water, voedsel en energie opgericht. Met de oprichting van het DCC zal het vestigingsklimaat voor bedrijven verbeteren (fiche C).

Een tweede aspect betreft het vergroten van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. Hiermee kunnen kennisintensieve bedrijven aangetrokken worden en kan geïnvesteerd worden in startups, scale-ups en groeiende ondernemingen op de Kenniswerf die ontstaan als spin-off van het DCC (fiche E). Om de vestiging van bedrijven mogelijk te maken en verder te versnellen is voor de fysieke ontwikkeling van de Kenniswerf een eenmalige investering van € 15 miljoen toegezegd om het gebied verder te revitaliseren (fiche

Beoogd resultaat

Het resultaat is dat er binnen de Kenniswerf meer vestigingsmogelijkheden komen voor nieuwe ontwikkel-, test- en demofaciliteiten (zoals meegenomen in de plannen voor het Delta Climate Center), starters, scale-ups en R&D-afdelingen. Het uiteindelijke doel is om de Kenniswerf uit te laten groeien tot een toonaangevende campus voor Zeeland met spin-off in heel Zeeland.

De opbrengst van dit fiche heeft twee effecten:

- Een sociaaleconomisch effect (het creëren van een groei- en landingsplaats voor ontwikkel-, test- en demolocaties, demolocaties en innovatieve en ambitieuze bedrijven draagt sterk bij aan de ambitie om de Kenniswerf de innovatieve broedplaats te laten zijn).
- Een werkgelegenheidseffect (circa 380 voltijdbanen als gevolg van het landen van nieuwe bedrijven op de Kenniswerf en in de regio. Door op de Kenniswerf te werken met groeiformules wordt continu nieuwe werkgelegenheid gecreëerd en gestimuleerd).

Uitvoeringspartijen

De gemeente Vlissingen is de trekker van dit fiche. Er bestaat een sterke relatie met de fiches C, E en F en mogelijk ook met fiche B (in verband met de realisatie van het SKC). Daarom wordt er samengewerkt met vertegenwoordigers van het

ministerie van BZK, de provincie Zeeland, Dockwize, Impuls en de kennisinstellingen (HZ University of Applied Sciences, Scalda en University College Roosevelt). Van belang is om de onderlinge samenhang te blijven bewaken. Daarnaast is voor een succesvolle ontwikkeling van de Kenniswerf, met een brede spin-off in Vlissingen en Zeeland ook de samenhang tussen de reeds lopende Kenniswerfontwikkeling en de voorziene impuls voor de Kenniswerf vanuit Wind in de Zeilen randvoorwaardelijk.

Afronding project

De verwachte doorlooptijd was circa vijf jaar. Het college van Burgemeester & Wethouders van de gemeente Vlissingen heeft recent besloten om de ontwikkelvisie Kenniswerf op te stellen in samenwerking met HZ, Scalda en Dockwize. Dit om te komen tot een meer integrale visie. Daardoor vergt dit meer tijd dan vooraf aangenomen was en is de verwachting dat het project een langere doorlooptijd zal hebben. Na besluitvorming over de ontwikkelvisie zal meer duidelijkheid ontstaan over de doorlooptijd van dit project.

Financiën

Vanuit het pakket Wind in de Zeilen is door het rijk € 15 miljoen beschikbaar gesteld: € 1 miljoen voor het opstellen van het ontwikkelplan Kenniswerf (planvorming) en € 14 miljoen voor de uitvoering van het ontwikkelplan.

Planning

Onderwerp	Planning
Planvorming Kenniswerf Bestaande uit: - Het concretiseren en actualiseren van de ontwikkelvisie Kenniswerf, i.s.m. HZ, Scalda en Dockwize, inclusief het opzetten en openen van een grondexploitatie voor de onderdelen van het plangebied Wind in de Zeilen; - Het opstellen van een lange termijn communicatie- en marketingplan.	Q2 2022 - Q1 2023
Uitvoeringsfase	2022 - 2025

Stand van zaken

Na ontvangst van de beschikbaar gestelde gelden, is de uitvoeringsfase gestart. Te beginnen met het vestigen van een Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) op de gronden genoemd in dit fiche. Op 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad van Vlissingen een besluit genomen tot vestiging van de Wvg.

Wanneer in de komende periode percelen worden aangeboden op grond van de Wvg, dan zal door het college een besluit genomen worden over het onderhandelingsproces. Inmiddels is één perceel aangeboden en hiervoor zijn de onderhandelingen gestart.

In samenwerking met belangrijke sleutelspelers in het gebied, te weten HZ, Scalda en Dockwize, wordt de ontwikkelvisie Kenniswerf opgesteld. Onder aansturing van een externe procesbegeleider is het traject opgestart om te komen tot deze ontwikkelvisie.

Vooruitblik

Om ruimtelijke sturing te behouden en ongewenste bouwontwikkelingen en gebruikswijzigingen te voorkomen op de percelen genoemd in dit fiche, is een voorbereidingsbesluit in voorbereiding voor de percelen waarop reeds de Wet voorkeursrecht gemeenten is gevestigd. Hiermee kan voorkomen worden dat, vooruitlopend op de uitkomsten van het visieproces, er ongewenste ontwikkelingen plaats kunnen vinden op deze percelen. Besluitvorming door de gemeenteraad van Vlissingen is voorzien in december 2022.

Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen Besluitvorming over de ontwikkelvisie Kenniswerf, inclusief grondexploitatie, is voorzien in Q1 2023. Omdat het opstellen van de ontwikkelvisie meer tijd vergt dan vooraf aangenomen, is de verwachting dat het project een langere doorlooptijd zal hebben. Na besluitvorming over de ontwikkelvisie zal meer duidelijkheid ontstaan over de doorlooptijd van dit project.

FICHE E: Investeringsfonds Zeeland

Investeringsfonds Zeeland

Algemene beschrijving

Dit fiche bevat een onderbouwing van de extra gevraagde financiële middelen van in totaal € 20 miljoen voor het vergroten van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. Deze middelen zijn bedoeld:

- voor het aantrekken van kennisintensieve bedrijven voor Zeeland door het fondsvermogen van het Zeeuws Participatiefonds 3 B.V. op te hogen met € 15 miljoen.
- voor het investeren in startups, scale-ups en groeiende ondernemingen, onder andere op de Kenniswerf. Zo wordt InnoGo! versterkt (€ 3,5 miljoen) en wordt de fondsomvang van het Zeeuws Participatiefonds 2 B.V. verhoogd met € 1,5 miljoen voor vervolginvesteringen in deze bedrijven.

Beoogd resultaat

Het resultaat van het project is dat de € 20 miljoen aan rijksmiddelen beschikbaar zijn gesteld aan het Investeringsfonds Zeeland, met bijbehorende bestuurlijke afspraken en besluiten in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) over eventuele aanpassingen in aandeelhouders-instructies en verantwoordingsrapportages.

De investering in het Investeringsfonds Zeeland heeft de volgende beoogde effecten:

- Effect op het vestigingsklimaat: met het vergroten van het investeringsvermogen van het Investeringsfonds Zeeland vergroot de provincie structureel de kans op meer succesvolle acquisitie van kennisintensieve bedrijven, zodat Zeeland aantrekkelijker wordt voor hoger opgeleiden en andere potentiële bedrijven (magneetwerking).
- Effect op de werkgelegenheid: hoogwaardige kennisbedrijven brengen meer toegevoegde waarde met zich mee. Kennisintensieve bedrijven creëren ook hoogwaardige werkgelegenheid voor de lange termijn. Er wordt extra werkgelegenheid verwacht: 400 fte voor € 20 miljoen.
- Sociaaleconomische effecten: het is wenselijk dat de verhouding theoretisch en praktisch opgeleiden beter in balans komt in Zeeland. Het aantrekken van kennisintensievere bedrijven helpt hierbij. Dit zorgt tevens voor een meer gevarieerde arbeidsmarkt, waardoor de mogelijkheid tot vestiging van 'nieuwkomers' wordt vergroot.

Uitvoeringspartijen

Investeringsfonds Zeeland, samen met Provincie Zeeland en het ministerie van EZK.

Afronding project

Het totaalbedrag van € 20 miljoen wordt tot en met 2023 in vier tranches van €5 miljoen beschikbaar gesteld door het rijk aan het Investeringsfonds Zeeland. De financieringen vanuit het Investeringsfonds Zeeland gaan ook na 2023 door, om de middelen revolverend worden ingezet.

Financiën

Er wordt een bedrag van totaal € 20 miljoen ter beschikking gesteld. Dit wordt als volgt verdeeld over de bestaande investeringsfondsen:

Een bedrag van € 3,5 miljoen ten behoeve van InnoGo!

Een bedrag van € 1,5 miljoen ten behoeve van het Zeeuws Participatiefonds 2 B.V.

Een bedrag van € 15 miljoen ten behoeve van Zeeuws Participatiefonds 3 B.V.

De eerste twee tranches van € 5 miljoen zijn inmiddels ontvangen, de derde tranche van €5 miljoen wordt eind 2022 ontvangen.

Planning

De ministerraad heeft op 6 november 2020 een besluit genomen over de agio-storting van €20 miljoen. Na de voorhangprocedure in de Tweede Kamer is op de Algemene vergadering van Aandeelhouders van het Investeringsfonds Zeeland een besluit genomen over de vergroting van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. De bestuursovereenkomst "Wind in de Zeilen Innovatiefinanciering" is in februari 2021 door het rijk, provincie en Impuls ondertekend.

Stand van zaken

De leadflow bij InnoGo! is mede afhankelijk van de tijdige en succesvolle opstart van het Delta Climate Center (fiche C).

Investerings vanuit het Zeeuws Participatiefonds:

- De eerste investering vanuit het Zeeuws Participatiefonds is gerealiseerd. Dit betreft een investering van €2.500.000 in het bedrijf Alta Carbon Technologies (dit bedrijf gaat zich in 2023 vestigen in Terneuzen) – huidige werkgelegenheid is ongeveer 7 fte.
- De tweede investering van €1.500.000 vanuit het Zeeuws Participatiefonds is gerealiseerd. Dit betreft een investering in Elektrauision. Elektrauision is een spin-off van het bestaande bedrijf Hydrauision in Schoondijke. Dit bedrijf zal zich bezig gaan houden met elektrificatie van machines welke gebruikt worden in de industrie. De huidige werkgelegenheid is met ongeveer 3 fte nog laag, maar zal naar verwachting snel groeien.
- De derde investering vanuit het Zeeuws Participatiefonds is gerealiseerd. Het betreft €1.500.000 voor het bedrijf Thorizon. Thorizon ontwikkelt een zgn. Molten Salt Reactor (MSR). De 'first-of-a-kind' zal op het terrein van EPZ worden geplaatst. Huidige werkgelegenheid is ong. 5 FTE.
- De vierde investering is een vervolginvestering in Allyourz van € 400.000. Allyourz is een nieuwe generatie boekingsplatform voor de recreatiesector in Zeeland. Huidige werkgelegenheid is ongeveer 15 fte, gevestigd in Middelburg.

Investerings vanuit InnoGo!:

- Dit betreft bedrijf Sealution (samenwerking met Dekimo te Goes) – huidige werkgelegenheid is ong. 5 fte. Deze ondernemer is HZ-student. Het bedrag is gelijk aan € 75.000.
- De tweede investering vanuit InnoGo! is in het bedrijf Offshore Warning Systems te Middelburg voor € 100.000. Dit is een dochterbedrijf van Q-Aviation. Zij ontwikkelen verlichting voor offshore windturbines.

- De derde investering betreft het bedrijf Q-medic voor € 350.000. Dit betreft een apparaat voor pijnbestrijding. De productie van deze systemen van Q-medic is voorzien bij Unitron in IJzendijke.

De communicatie rondom Wind in de Zeilen vanuit het Impuls-cluster Innovatiefinanciering is inmiddels opgestart (dit is een continu proces).

Samengevat geeft dit het volgende beeld (verwachting is dat de volledige investeringsbedragen worden uitgeboekt):

Zeeuws Participatiefonds

Bedrijf	Investeringsbedrag	Uitgeboekt
Alta Carbon Utalisation	€2.500.000	€1.250.000
Thorizon	€1.500.000	€ 855.263
Allyourz	€ 400.000	€ 400.000
Electrauision	€1.500.000	€1.500.000
TOTAAL	–	€4.005.263

Innogo !

Bedrijf	Investeringsbedrag	Uitgeboekt
Sealution	€ 75.000	€ 75.000
Offshore Warning Systems	€ 100.000	€ 50.000
Qmedic	€ 350.000	€ 250.000
TOTAAL	–	€ 375.000

Vooruitblik

De derde tranche van € 5 miljoen wordt eind 2022 verwacht.

We zijn in gesprek met diverse leads, waarvan wordt onderzocht of deze gaan leiden tot een investeringsvoorstel.

Fiche F: Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

Algemene beschrijving

Het fiche bereikbaarheid is gericht op het verbeteren van de verbindingen tussen Vlissingen en Zeeland en de Randstad, Brabant en Vlaanderen. Het verbeteren van de bereikbaarheid is een randvoorwaarde voor de sociaal-economische structuurversterking in algemene zin en in het bijzonder voor de Law Delta (fiche B) en het op te richten Delta Climate Center (fiche C).

F1: Intercity Vlissingen-Randstad

Algemene beschrijving

Verbetering van de verbinding Vlissingen-Rotterdam/Amsterdam kan in drie stappen worden gerealiseerd:

Stap 1 (december 2021): introductie van een intercity Vlissingen-Rotterdam één keer per uur en een sprinter Vlissingen-Roosendaal twee keer per uur. Dit levert 20 minuten reistijdwinst op naar Rotterdam. Mogelijkheden om één van de sprinters door te laten rijden naar Dordrecht zal betrokken moeten worden bij een onderzoek dat ProRail uitvoert. Inzet is in ieder geval dat de aansluiting en overstapmogelijkheden in Roosendaal dusdanig zijn dat de huidige reistijden richting de Randstad en de Brabantse steden niet verslechteren.

Stap 2 (2023-2025): versnelling van de intercity door aansluiting van de Zeeuwse lijn op de Hogesnelheidslijn (HSL, Intercity Direct), in lijn met Toekomstbeeld OV 2040. Op deze manier ontstaat een reistijdwinst van 60 minuten richting Amsterdam.

Stap 3 (uiterlijk 2030): het rijk, de regio en vervoerder onderzoeken of frequentieverhoging van de intercity mogelijk is. Hiervoor worden in Wind in de Zeilen drie voorwaarden gesteld:

- Een gezonde businesscase.
- Rekenschap nemen van de perifere ligging.
- Een afspraak over een kosten-batenafweging.

Beoogd resultaat

In het bestuursakkoord wordt een aantal te behalen resultaten onderscheiden:

- Reistijdwinst: bij de introductie van de intercity (stap 1) 20 minuten richting Rotterdam, bij verdere versnelling van de intercity (stap 2) 60 minuten richting Amsterdam.
- Reistijdbaten: de reistijdbaten worden gecijferd op € 1 - € 3 miljoen voor reizigers op werkdagen tussen Zeeuwse economische centra en op € 5 - € 8 miljoen voor reizigers naar economische centra buiten Zeeland.
- Indirecte economische effecten.

Het belangrijkste resultaat is de introductie van de intercitydienst per december 2021 binnen de huidige hoofdrailnet-concessie.

Stap 2: uiterlijk in 2025 zal de dienstregeling ingaan.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van IenW, samen met de provincie Zeeland, NS en ProRail.

Afronding project

- December 2021: introductie intercity Vlissingen-Rotterdam (1 keer per uur) en sprinter Vlissingen-Roosendaal (2 keer per uur).
- 2023-2025: versnelling van de intercity door aansluiting van de Zeeuwse lijn op de Hogesnelheidslijn (HSL, Intercity Direct).
- Uiterlijk 2030: onderzoek naar mogelijkheid frequentieverhoging van de intercity.

Financiën

Afgesproken is dat een incidenteel bedrag van € 50 miljoen vanuit het ministerie van Defensie in het kader van Wind in de Zeilen overgeheveld wordt naar het ministerie van IenW voor de uitvoering van de infrastructurele maatregelen. Ook is structureel € 4,5 miljoen vrijgemaakt ten behoeve van de exploitatie van de inzet van de extra treinen.

Binnen de beschikbare middelen, zoals is afgesproken in Wind in de Zeilen, wordt de intercity-verbinding nader uitgewerkt. Dit betekent dat de NS een intercitydienst binnen de huidige hoofdrailnet-concessie integreert met het hiervoor beschikbare budget en dat ProRail de benodigde infrastructurele maatregelen nader uitwerkt binnen het beschikbare budget.

Bereikbaarheid € 5 miljoen van de bovengenoemde € 50 miljoen is gereserveerd voor investeringen in de infrastructuur ten behoeve van de stationsomgeving in Vlissingen, conform de afspraken gemaakt in Wind in de Zeilen.

Planning

Q1 - 2023	Inzicht in overwegen met kans op sanering (op baanvak Vlissingen – Roosendaal)	ProRail, NS en IenW
Q1 - 2023	Eerste zichtbare infrastructurele maatregelen op o.a. overwegen	ProRail en IenW
Q2 - 2023	Uitkomsten nadere analyse reizigersimpact	IenW met NS, ProRail en regio
Q4 - 2023	Streefdatum realisatie overwegmaatregelen	ProRail
Q4 - 2025	Streefdatum realisatie overwegsaneringen	ProRail
2023-2025	Voorziene introductie van stap 2 waarmee 60 min reistijd winst richting Amsterdam wordt gerealiseerd	NS en IenW

Stand van zaken

In december 2021 is de treindienst intercity Vlissingen-Rotterdam, geheel volgens planning, in gebruik genomen.

Het plan van aanpak voor de verkenning en planuitwerking van de benodigde infrastructurele maatregelen van ProRail voor voldoende tractie- en energievoorziening en om de spoorveiligheid op het traject Roosendaal – Vlissingen weer op niveau te krijgen van voor de extra trein, is akkoord bevonden. Voor december 2023 worden de eerste maatregelen op overwegen tussen Roosendaal en Vlissingen zichtbaar gerealiseerd.

De logistieke en vervoerkundige uitwerking van NS en ProRail voor stap 2 laat zien dat het gestelde doel van 60 minuten reistijds winst gehaald kan worden. Dit heeft wel consequenties voor een aanmerkelijk deel van o.a. de reizigers van en naar Zeeland, (die niet naar Amsterdam reizen). Zij kunnen nadeel ondervinden van de introductie van stap 2, omdat zij te maken krijgen met een extra overstap en een langere reistijd richting Delft, Den Haag en/of verder

Dit is uiteraard niet de bedoeling. Komend half jaar wordt daarom door IenW met NS, ProRail en regionale partijen, de reizigersimpact nader geanalyseerd of en hoe tot optimalisaties gekomen kan worden.

Vooruitblik

In Q1 2023 zullen de eerste maatregelen op overwegen uitgevoerd worden. Ook wordt de keuze gemaakt, in afstemming met regionale stakeholders, welke overwegen nader verkend worden voor sanering en welke niet. Het vervolg wordt besproken in de Stuurgroep Wind in de Zeilen. Het streven blijft om de maatregelen op overwegen zo snel mogelijk uit te voeren, waarbij de richting is dat kleine maatregelen binnen 2 jaar na introductie van de extra en snelle trein genomen worden (voor december 2023) en de saneringen binnen 4 jaar (december 2025). Tijdens de verdere verkenning en planuitwerking zal de planning voor realisatie definitief vastgesteld worden. De uitkomsten van de nadere analyse op de vervoerwaarde van stap 2 wordt in de eerste helft van 2023 verwacht.

F2: Ontwikkeling stationsomgeving Vlissingen

Algemene beschrijving

Rond station Vlissingen is een traject gestart met stakeholders uit het bedrijfsleven, onderwijs en (semi-)overheden om duurzame, innovatieve mobiliteitsvormen te ontwikkelen en het stationsgebied te ontwikkelen tot dé mobiliteitshub in de regio. Hierbij zullen huidige mobiliteitsvormen en het stationsgebied een kwaliteitsimpuls krijgen. Daarnaast zullen nieuwe, slimme en duurzame mobiliteitsvormen worden toegevoegd.

Dit leidt ertoe dat de reiziger (toerist, student, forens én inwoner) gebruiksvriendelijk, flexibel en comfortabel kan wisselen tussen bestaande en nieuwe mobiliteitsvormen. Met deelmobiliteit (deelauto's, deelfietsen), aanvullende voorzieningen (zitmogelijkheid, toilet, waterkraan, wifi, oplaadpunten), duurzame mobiliteitsvormen, laadinfra gekoppeld aan de elementen wind, water en zon wordt het stationsgebied dé mobiliteitshub in de regio en is de Zeeuwse beleving voor zowel inwoners als niet-inwoners compleet.

Beoogd resultaat

De doelstelling van dit fiche is een kwaliteitsimpuls geven aan het Stationsgebied, waarmee de bereikbaarheid van de diverse effectgebieden wordt verhoogd en het Stationsgebied functioneert als een motor voor economische groei. Deze kwaliteitsimpuls wordt geconcretiseerd op de onderdelen 'mobiliteit', 'duurzaamheid & energie', 'verblijfskwaliteit' en 'motor voor economische groei'.

In dit fiche wordt een tweesporenbeleid ingezet om de doelstelling te bereiken:

- De ontwikkeling en uitvoering van een Masterplan Stationsgebied Vlissingen met alle benodigde infrastructurele maatregelen dat medio 2023 in uitvoer kan.
- Het faciliteren van pilots die op korte termijn (vanaf 2021) kunnen starten, passen in de huidige omgeving en het vliegwiel vormen voor de infrastructurele maatregelen in het Stationsgebied.

Het onderdeel 'Ontwikkeling stationsomgeving Vlissingen' van het fiche F Bereikbaarheid kent een nauwe samenhang met het onderdeel 'Living Lab Slimme Mobiliteit':

De mobiliteitspilots uit het onderdeel Living Lab Slimme Mobiliteit vormen het vliegwiel voor de infrastructurele maatregelen en voorzieningen in het Stationsgebied; de pilots die succesvol zijn, worden structureel ingepast in het Stationsgebied.

Mobiliteitswensen en mobiliteitspilots vanuit de gebruikers, bedrijven of bezoekers van het Stationsgebied kunnen binnen het Living Lab Slimme Mobiliteit worden uitgevoerd..

Uitvoeringspartijen

Gemeente Vlissingen

Afronding project

De ontwikkeling van de stationsomgeving loopt door tot eind 2025.

Financiën

Voor investeringen in de stationsomgeving Vlissingen is vanuit het pakket Wind in de Zeilen € 5 miljoen gereserveerd voor aanleg infrastructuur (uit de € 50 miljoen voor infrastructurele maatregelen).

De realisatie van een Masterplan Stationsgebied en het traject om daar te komen, zal een grote aantrekkingskracht hebben op de omgeving, en biedt kansen om het beschikbaar gestelde budget te verhogen met aanvullende budgetten, zoals bijdragen van stakeholders en subsidiemogelijkheden (met cofinanciering). Daarbij valt te denken aan Europese en landelijke subsidies voor klimaatadaptatie, innovatie en experimenteerruimte. Het is dan ook van groot belang om de positieve flow te verstevigen en gezamenlijk te werken aan een multiplier van het toegekende budget.

De gereserveerde € 5 miljoen wordt, aangevuld met eventuele subsidies, ingezet voor de beoogde kwaliteitsimpulsen op het gebied van mobiliteit, duurzaamheid & energie, verblijfskwaliteit en economische groei in het Stationsgebied Vlissingen. Deze eventuele aanvullende subsidies kunnen worden toegevoegd om een hoog ambitieniveau te realiseren. Het oorspronkelijke plan van aanpak is daarvan echter niet afhankelijk.

Planning

Mijlpalen Q4 2022:

- Uitvraag en aanstellen extern bureau voor ontwikkelen Masterplan Stationsgebied;
- Uitwerking governance stakeholders voor Masterplan Stationsgebied (periodieke bestuurlijke afstemming, ambtelijke vertegenwoordiging in thematafels en 1-op-1 gesprekken stakeholders over specifieke aandachtspunten);
- Strategie bepalen gebruik gronden;
- Voorbereiden participatietraject (uitvoer Q1 -2023);
- Voorbereiden thematafels tbv programmering en functies (uitvoer Q1 – 2023);
- Afronden en/of doorstarten pilots & experimenten.

Mijlpalen Q1 2023

- Opstart participatietraject
- Opstart thematafels
- Start onderhandelingen grondgebruik

Mijlpalen Q2 2023

- Opleveren Masterplan (medio 2023)

Stand van zaken

Mobiliteitspilots

In samenwerking met Living Lab Slimme Mobiliteit wordt gewerkt aan:

- In juni 2022 is het haalbaarheidsonderzoek naar een SuperSlim Laadplein opgeleverd en gepresenteerd aan betrokken partijen. Het onderzoek heeft opgeleverd dat een SuperSlim Laadplein haalbaar is op de beoogde locatie, mits aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. Op basis van de resultaten wordt komende periode een marktverkenning uitgevoerd en wordt e.e.a. getoetst aan het beleid en de investeringsbereidheid van de belangrijkste stakeholders.
- De pilot met het (op termijn autonoom) varende pontje in de binnenhaven van Vlissingen heeft in de zomermaanden van 2022 dienst gedaan als verbinding tussen stad en station. Dit betekende voor het Stationsgebied Vlissingen een nieuwe verbinding (over water) met de (binnen)stad en een extra beleving voor de bezoeker. Wegens tegenvallende bezoekersaantallen en het niet rond krijgen van de businesscase is het pontje in het naseizoen eerder gestopt dan gepland. Eind 2022 wordt het initiatief geëvalueerd met de betrokken partijen.

Daarnaast wordt vanuit het project 'Ontwikkeling Stationsgebied' gewerkt aan:

- De pilot met deelfietsen op de nieuwe locatie op het voorplein is gerealiseerd. De komende periode worden hier meerdere vormen van deelmobiliteit (o.a. elektrische deelscooters) en een experiment met dropzones in Vlissingen aan toegevoegd.
- De (landelijke) pilot 'Identiteit Mobiliteitshubs' is medio juni 2022 gestart en werd in september 2022 onderzocht op gebruik en herkenbaarheid. Vlissingen is daarin één van de drie landelijke pilot locaties om de identiteit van hubs te ontwerpen. De resultaten van dit onderzoek worden in december 2022 opgeleverd.

Gebiedsontwikkeling

In meerdere sessies met NS, ProRail en Provincie Zeeland zijn de uitgangspunten voor herontwikkeling van het Stationsgebied en de ambities voor de volgende fase geformuleerd.

Deze vormen de basis voor de uitgangspuntennotitie die op 2 november 2022 met de betreffende stakeholders werd besproken in de 'bestuurlijke kick-off Stationsgebied Vlissingen'. In deze sessie zijn tevens ieders aandachtspunten voor de volgende fase, de ontwikkeling van het Masterplan, geïnventariseerd.

Met grondeigenaren en stakeholders is doorlopende afstemming over de plannen op korte en lange(re) termijn.

Eind 2022 zullen zaken rondom investeringen, grondexploitatie en samenwerkingsconstructen concreter worden. Dit alles wordt gedaan in afstemming met de omliggende projecten, met name de visie ontwikkeling Kenniswerf en de herinrichting van de Prins Hendrikweg.

Vooruitblik

Specifiek voor de komende periode (december 2022 – mei 2023) staan de volgende mijlpalen gepland:

- Opstellen Masterplan Stationsgebied, inclusief voorlopig ontwerp en definitief ontwerp herontwikkeling Stationsgebied
- Ontwikkelstrategie gronden Stationsgebied
- Participatietraject Stationsgebied, inclusief opstart Thematafels (t.b.v. functies & programmering)
- Uitwerking functies en programma's Stationsgebied
- Afronding en doorstart pilots & experimenten (mobiliteit & verblijfskwaliteit)

F3: Living Lab Slimme Mobiliteit

Algemene beschrijving

Zeeland wil een omgeving zijn om innovatieve mobiliteitsconcepten in een meer dunbevolkt gebied met landsgrensoverschrijdende verbindingen uit te testen. Daarom wordt het Living Lab Slimme Mobiliteit Zeeland ingericht. Het living lab dient als proefgebied voor mobiliteitsinnovaties die elders zijn ontwikkeld. Vanuit het Living Lab wordt een programma van innovatieve projecten opgezet, met als doel om deze innovaties later in Zeeland en mogelijk in de rest van Nederland verder uit te rollen. Vlissingen en omgeving zijn het focusgebied voor het living lab slimme mobiliteit, waarbij projecten in andere delen van Zeeland ook mogelijk zijn.

Beoogd resultaat

Het doel is om vanuit het Living Lab de volgende resultaten te realiseren:

- Minimaal twee meerjarig lopende pilotprojecten opzetten, waarbij tevens beoogd wordt de beschikbare middelen te koppelen aan Europese subsidie.
- Minimaal 10 kleinere direct uitvoerbare startprojecten die op de korte termijn mobiliteitsoplossingen in Zeeland uitproberen.

- Uit bovenstaande komen minimaal vijf initiatieven die na de pilot- en testfase over heel Zeeland uitgerold kunnen worden.
- Uit bovenstaande komen minimaal twee initiatieven die na pilot- en testfase in de rest van Nederland benut kunnen worden.
Hierdoor kan de reiziger (toerist, student, forens én inwoner) in Vlissingen en Zeeland gebruiksvriendelijk, flexibel en comfortabel wisselen tussen mobiliteitsvormen.

Uitvoeringspartijen

De provincie Zeeland, samen met de gemeente Vlissingen en het ministerie van IenW.

Afronding project

Afronding in 2025.

Financiën

Voor het Living Lab Slimme Mobiliteit wordt €5 miljoen beschikbaar gesteld vanuit het ministerie van IenW voor de periode 2021 t/m 2025.

Planning

Periode	Fase	Resultaat
November 2022 – mei 2023	Volgende ronde pilotprojecten wordt opgestart en in voorbereiding genomen voor uitvoering voorjaar 2023. Eerste evaluatie van projecten gestart in 2021	Volgende ronde projecten gestart en te starten
Mei 2023	2 ^{de} debatdag Living Lab Slimme Mobiliteit op kenniswerf in Vlissingen	Delen kennis en ervaring van lopende pilotprojecten en kennismaking met aankomende pilotprojecten
Maart 2021 - maart 2025	Beoordeling, programmering en uitvoering	Programmering en uitvoering van pilots en experimenten
Maart 2025 - december 2025	Evaluatie en vervolg/uitrol succesvolle projecten borgen	Evaluatie van het living lab en borging van uitrol succesvolle lopende projecten.

Stand van zaken

De pilotprojecten in uitvoering leveren de eerste resultaten op. De haalbaarheidsstudie voor superslim solarlaadplein met slimme e-deelauto's bij station Vlissingen is gereed. Uitkomst: de businesscase is positief als een aantal risico's voor investerende marktpartijen kan worden verkleind bijvoorbeeld door flankerend parkeer- en laadpalenbeleid van de gemeente Vlissingen. De volgende stappen worden gezet om te komen tot mogelijke realisatie in overleg met onder andere NS.

Het pilotproject met de Nabogo-app is gestart en wordt uitgerold in Walcheren en Tholen. De eerste ritten zijn gemaakt met de Deense app die het carpoolen vanuit de dorpsgemeenschappen en rondom onderwijslocaties gaat vergemakkelijken en stimuleren. Dit als aanvulling op het openbaar vervoer.

In samenwerking met gemeente Vlissingen en gemeente Schouwen-Duiveland wordt een verkenning gedaan naar de inzet van personendienstvoertuigen van overheden als deelauto voor de Zeeuwse samenleving om zo massa te creëren. Daarnaast wordt een position paper "Verkenning autonoom vervoer van personen in Zeeland" opgesteld. Begin 2023 is het onderzoek afgerond.

Mobility as a Service (MaaS) apps

De samenwerking met het MaaS team van IenW heeft geresulteerd in de opdracht een MaaS-router te bouwen voor de koppeling van lokaal fiets-, e-scooter, taxi- en toeristisch mobiliteitsaanbod aan MaaS apps, alsook voor de koppeling van de Westerschelde Ferry. De bouw van de router is gestart en begin 2023 zullen de eerste testen worden uitgevoerd.

De uitvraag aan alle MaaS-dienstverleners van de landelijk zeven MaaS-pilots is in voorbereiding en wordt eind 2022 uitgevraagd. Het doel is reizen met MaaS-apps van, naar en in Vlissingen en Zeeland mogelijk te maken en uit te breiden.

De pilot met elektrische deelfietsen in Breskens-Nieuwvliet-Cadzand-Sluis van de Zeeuwse fietscoöperatie / Movelo en gemeente Sluis heeft interesse gewekt van de Walcherse gemeenten en Schouwen Duiveland en er wordt gekeken of de pilot al uitbreiding kan krijgen in samenwerking met het Living Lab.

Alle pilotprojecten die worden gesteund vanuit het Living Lab passen ook in de bredere Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS) van de provincie Zeeland en de 13 Zeeuwse gemeenten. Succesvolle pilotprojecten kunnen door deze beleidsmatige koppeling makkelijker worden opgeschaald binnen Zeeland.

In de RMS is er een koppeling gemaakt met het verkeersmanagement in Zeeland. Hiermee wordt op termijn alle data van infrastructuur, reizigers en vervoersmiddelen bij elkaar gebracht en verwerkt tot informatie. Met deze informatie kan mobiliteitsbeleid verder worden vormgegeven om de reiziger in Zeeland de meest optimale reis te kunnen aanbieden met het mobiliteitsnetwerk van Zeeland.

Stand van zaken

Pilotprojecten	Effecten in 2022-2023
Bouwen MaaS - Router tbv aansluiting lokale mobiliteitspartijen op MaaS apps	Doelgroep: lokale mobiliteitsaanbieders zoals fietsverhuurders, taxibedrijven, Westerschelde Ferry. Met de MaaS-router wordt het mogelijk voor lokale mobiliteitsaanbieders om laagdrempelig mee te doen met de ontwikkeling van MaaS in Zeeland.
Nabogo carpoolapp	Doelgroep: lokale gemeenschappen en leerlingen/studenten en ouders rondom vo-, mbo en hbo-scholen. Door de Nabogo-app wordt extra mobiliteitsaanbod beschikbaar gemaakt voor plattelandsgebied als aanvulling op het openbaar vervoer. Dit gebeurt door het ontsluiten van de ritten die toch al gemaakt worden door de gemeenschap.
Position paper Verkenning Autonomoos vervoer voor personen, Rebel groep	Doelgroep: Zeeuwse overheden, ministerie IenW, RDW, marktpartijen Met het position paper wordt inzichtelijk gemaakt wat autonoom rijden voor personen voor Zeeland kan betekenen en wat Zeeland voor autonoom rijden kan betekenen.
Verkenning inzet dienstauto's overheden als deelauto, Advier	Doelgroep: Zeeuwse gemeenten, provincie, Waterschap, RWS, PI Met de verkenning wordt de potentie van inzet van dienstauto's als deelauto voor de Zeeuwse samenleving inzichtelijk gemaakt en advies opgesteld hoe we deze potentie in kunnen zetten om massa te maken op het gebied van deelauto-aanbod in Zeeland.

Vooruitblik

Het streven is dat er begin 2023 kan worden gereisd met een aantal MaaS-apps in Zeeland. Daarna wordt verder gewerkt om het mobiliteitsaanbod in de apps uit te breiden.

Een groot deel van het Zeeuwse mobiliteitsaanbod is dan vindbaar in de apps zodat inwoners, bezoekers en forenzen een ketenreis kunnen plannen, boeken en betalen van en naar Vlissingen (en Zeeland). Een volgende stap is de grensoverschrijdende samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen om landsgrensoverschrijdende MaaS in te zetten.

Ook wordt in samenwerking met het data-team Zeeland en het reeds lopende Regiodeal-project rondom smart mobility voor onderwijs onderzocht of reizigers-, voertuig- en infradata beter kan worden benut om het publiek vervoerssysteem efficiënter te maken. Dit in combinatie met realisatie van schoolmobiliteitshubs bij alle Zeeuwse vo-, mbo- en hbo-locaties en de hub-ontwikkeling van het Stationsgebied Vlissingen. In nauwe samenwerking met Stationsgebied Vlissingen wordt verder samengewerkt met het fiche Law Delta en het Stadslandgoed om een passend mobiliteitsaanbod te maken tijdens de bouw en na realisatie voor de medewerkers en bezoekers van het JCV en het Stadslandgoed. Met het fiche Zorg wordt overleg opgestart om te verkennen welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn om slimme mobiliteit in te zetten om de bereikbaarheid van de zorg en het mobiliteitsaanbod voor de zorgmedewerkers te verbeteren.

Samen met de gemeente Vlissingen (sociaal domein) wordt een verkenning voor pilotprojecten opgestart in buurten waar het gebruik van slimme mobiliteitsvormen zoals deel e-bikes en e-auto's niet vanzelfsprekend is. Hiervoor wordt gekeken naar een projectleider in samenwerking met gemeente Vlissingen om dit project uit te voeren. Vanuit het Living Lab wordt gewerkt aan het versterken en ondersteunen van de ontwikkeling en realisatie van mobiliteitshubs in alle Zeeuwse gemeenten ter ondersteuning van een goede first en last mile verbinding van en naar het openbaar vervoer op knooppunten en wijk- en buurthubs.

Medio mei 2023 vindt de 2e debatdag Living Lab Slimme Mobiliteit 2023 plaats op de Kenniswerf in Vlissingen met kennissessies en demonstraties.

F4: Rail Gent-Terneuzen

Algemene beschrijving

Om knelpunten in het spoornetwerk in de Kanaalzone Gent-Terneuzen te verhelpen, is een proces uitgewerkt om op basis van een ontwikkeld adaptief systeem te besluiten welke infrastructurele werken benodigd zijn. Het Belgisch-Nederlandse pakket aan maatregelen betreft de noordelijke aansluiting Zandeken en de uitbreiding van de bundel Zandeken (A1), een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug (A3) en de spoorverbinding tussen Axel en Zelzate (A4). Een dergelijk proces wordt mogelijk op termijn ook ingericht voor het personenvervoer

Beoogd resultaat

Het ministerie van IenW, de provincie Zeeland en de gemeente Vlissingen voorzien dat de middelen vanuit Wind in de Zeilen worden aangewend voor de volgende resultaten:

- Uitvoeren onderzoek naar de vervolgstappen in de adaptieve ontwikkelstrategie. De basis hiervoor vormt de intentieverklaring. Daarover is formeel besloten door de betrokken bestuurlijke partijen waar onder het ministerie van IenW. Voor het ministerie loopt de instemming mede via het bestuurlijk overleg MIRT.
- Realisatie van de zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug, indien dit noodzakelijk blijkt op basis van de uitkomsten van de adaptieve ontwikkelstrategie en de bestuurlijke besluitvorming op basis daarvan.
- De maatregelen leveren tot € 7-10 miljoen per jaar aan transportbaten op. De indirecte baten worden geraamd op 10-15% van de jaarlijkse baten. Voor Rail Gent-Terneuzen komt dit neer op circa € 0,7-1 miljoen.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van IenW/ProRail, samen met onder meer Provincie Zeeland en North Sea Port. North Sea Port had de regie in de ontwikkeling van de intentieverklaring, waarin deelnemende partijen onder meer wordt gevraagd in te stemmen met de adaptieve ontwikkelstrategie. De intentieverklaring is getekend. Voor het vervolg wordt nu de bijpassende governance ingericht in samenspraak met de relevante overheden en infrapartijen.

Afronding project

Dit was voorzien in 2023-2025, indien enkel voor realisatie van een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug wordt gekozen op basis van de adaptieve ontwikkelstrategie. Omdat met de bijdrage van het Groeifonds nu wordt gewerkt naar realisatie van het gehele project Rail Gent Terneuzen zal, in het licht van de wettelijk te volgen procedures, een herzien tijdspad worden opgemaakt. Hierover onderstaand in de stand van zaken meer.

Financiën

Conform de gemaakte afspraken in Wind in de Zeilen heeft de Nederlandse overheid een bedrag van €15 miljoen gereserveerd, waardoor een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug mogelijk wordt. Deze zuidoost-boog is onderdeel van de drie samenhangende infra-projecten, waarover op basis van de adaptieve strategie te zijner tijd een besluit genomen wordt over het te volgen ontwikkelpad en welke infraprojecten gerealiseerd gaan worden. Conform besluiten van zowel de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen (op 26 november 2020) als het bestuurlijk overleg MIRT 2020 wordt €2 miljoen van de €15 miljoen gebruikt voor de bekostiging van de uitwerking van de plannen.

Planning

De start van de productiefase was vertraagd tot Q2 2022, omdat het maken van afspraken over de binationale governance structuur tussen België en Nederland complex was. Deze fase is inmiddels ingegaan. Ook het samenstellen van de projectorganisatie vraagt meer tijd, onder meer vanwege personeelstekort.

Met de productiefase wordt de fase aangeduid, waarin het infrastructureel ontwerp op detailniveau wordt uitgewerkt dat nodig is voor de formele besluitvorming en vergunningen. Onderdeel hierbij is het doorlopen van wettelijke procedures in de voorbereiding van de aanleg van het project. Tevens wordt op basis van de uitkomsten van het adaptief systeem een besluit genomen over grondverwerving en het verleggen van kabels en leidingen ten behoeve van infra-maatregelen A1 en A3.

De planuitwerking van maatregel A4 loopt ondertussen door. De beslismomenten (kantelpunten) over het wel of niet overgaan en de doorlooptijd tot realisatie zullen opnieuw moeten worden bepaald, afhankelijk van de gekozen procedures.

Stand van zaken

Het spoorgoederenproject Rail Gent-Terneuzen heeft bij de tweede ronde investeringen van het Nationaal Groeifonds €105 miljoen voorwaardelijk toegezegd gekregen. Hiermee is in het Nederlandse deel van de financiële middelen voor het volledige project voorwaardelijk voorzien.

Hierbij is de bijdrage van €15 miljoen vanuit Wind in de Zeilen een belangrijke katalysator geweest.

In lijn met de Belgisch-Nederlandse Intentieverklaring ligt – naast de afgesproken adaptieve strategie en afspraken over financiële afwikkeling - de voorwaardelijkheid in een toezegging vanuit België voor een evenredig financiële bijdrage (i.c. binnen 2 jaar toe te zeggen) als ook een gezamenlijke financiële aanvraag bij de Europese Unie.

Het project is van start gegaan met een gezamenlijke projectorganisatie van het Nederlandse ProRail en Belgische Infrabel, met coördinatie vanuit North Sea Port. De binationale governance-structuur is vastgesteld en diverse onderdelen in de uitvoering van het projectplan worden inmiddels ingezet met een stuurgroep m.b.t. rail Gent-Terneuzen, stakeholdersoverleg en verschillende operationele werkgroepen. Verschillende studies zullen nu met het oog op de formele procedures worden ingezet gericht op uitvoering volgens de in de Belgisch-Nederlandse Intentieverklaring opgenomen afspraken. Ook het tijdspad wordt daarmee geactualiseerd door de nu ingestelde projectorganisatie op basis van de te doorlopen wettelijke eisen en procedures.

Het projectplan is deze zomer vastgesteld door het consortium, dit is noodzakelijk voor aanvang van de Verkenningsfase. Er wordt momenteel verder gewerkt in het kader van deze formele Verkenningsfase. In feite is deze al gestart in Q3 2022, met de beschikking van eerder toegezegde 2 miljoen euro vanuit Wind in de Zeilen. Er wordt momenteel gewerkt aan een startdocument ter

voorbereiding van de formele startbeslissing. ProRail, Infrabel en North Sea Port zullen werken aan de hand van een samenwerkings-overeenkomst, met daarin afspraken over rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

In de stuurgroep m.b.t. rail Gent-Terneuzen van september 2022 is tevens besloten om de Vlaamse overheid (kabinet-Peeters, Mobiliteit en Openbare Werken) toe te laten tot deze stuurgroep, omdat Vlaanderen €10 miljoen in het project investeert. Daarnaast is besloten om toe te werken naar een bestuursovereenkomst tussen IenW en de Federale Overheidsdienst voor Mobiliteit (FOD). Tenslotte heeft het consortium de voorbereidingen voor de vereiste Europese CEF-aanvraag voor de planuitwerkingsfase in gang gezet.

Vooruitblik

Het project wacht nu op formele toezegging over Belgische financiering (50% van de totale projectkosten, voorwaarde vanuit NGF). Dit laat naar verwachting niet lang meer op zich wachten, het Belgische MIP wordt eind dit jaar vastgesteld. Daarna kan (naar verwachting in Q1 2023) de formele startbeslissing worden genomen.

De rapportage aan Wind in de Zeilen zal daarom verder worden gedaan conform rapportages die gedaan zullen worden richting het Nationale Groeifonds over het gehele grensoverschrijdende project Rail Gent-Terneuzen, met de totale (deels voorwaardelijke) Nederlandse inzet van €120 miljoen (€15 miljoen Wind in de Zeilen en €105 miljoen Groeifonds).

Fiche G: Industrie en haven

G1: Onderzoek waterstof-hub Zeeland (afgerond)

Algemene beschrijving

Gezien de huidige koppositie van Zeeland op het terrein van waterstof wordt in gezamenlijkheid tussen het rijk en de regio een verdere impuls gegeven aan de ontwikkelingen van de waterstofeconomie. Dit sluit aan bij zowel de Waterstofvisie van het ministerie van EZK als de bevindingen van het recent uitgebrachte rapport van de Taskforce Infrastructuur Klimaattransitie Industrie (TIKI) en de Regionale Energiestrategie Zeeland. Samen geven het rijk en de regio een ontwikkelplan vorm om een waterstof-hub flagship-project in Zeeland te realiseren, waarbij verbinding wordt gezocht met het Delta Climate Center (fiche C).

Het ambitieuze Hydrogen Delta Programma van Smart Delta Resources (SDR) heeft tot doel de industrie te verduurzamen door grijze waterstof uit te faseren door middel van blauwe, groene, gele en mogelijk oranje waterstof. Daarbij heeft het programma de ambitie de regio te positioneren als grootste waterstofcluster van Nederland, Vlaanderen/België én Europa. Dit door op grote schaal groene waterstof te produceren, lokaal te verbruiken én te importeren en exporteren.

Beoogd resultaat

Activiteit 1: technisch-economisch onderzoek naar de regionale waterstof-backbone in het North Sea Port havengebied (van Vlissingen tot Rodenhuis, in afstemming met behoefte CO₂-backbone);

Activiteit 2: locatie-engineering van centrale elektrolyserlocatie Deltaurus 3 (Sloegebied Vlissingen);

Activiteit 3: onderzoek naar import, opslag, lokaal/regionaal gebruik, waarbij de focus onder meer ligt op (zware) voertuigen, (binnen)scheepvaart en MKB (grootschalige industrie is reeds in kaart gebracht) en exportkansen voor North Sea Port.

De drie activiteiten leiden tot de volgende te behalen resultaten:

- Financierings- en engineeringspropositie van de regionale waterstof-backbone (voor publieke en private financiers, EU en NL-subsidies);
- Omgevingskaart voor systeemintegratie van centrale elektrolyserlocatie zodat initiatiefnemers van Deltaurus 3 panklaar kunnen instappen;
- Economisch en duurzaamheidsperspectief voor waterstof-hub (import, opslag, lokaal/regionaal gebruik, export) in North Sea Port. Een projectvorm

te ontwikkelen met SDR-partners Gasunie en North Sea Port, waardoor er minder externe inzet vereist zal zijn om deze Activiteit te realiseren. Deze aanpassing in aanpak heeft geleid tot een wijziging in budget allocatie tussen de onderdelen 1, 2 en 3.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

SDR is de actiehouders, samen met het ministerie van EZK, provincie Zeeland, North Sea Port en andere betrokken bedrijven worden de resultaten opgeleverd.

Afronding project

Dit onderdeel omvat vier fasen. De vierde fase dient in 2030 gereed te zijn.

Financiën

Activiteit 1	€ 25.000
Activiteit 2	€ 85.000
Activiteit 3	€ 90.000

In maart 2021 is besloten een projectvorm te ontwikkelen met SDR-partners Gasunie en North Sea Port, waardoor er minder externe inzet vereist zal zijn om deze Activiteit te realiseren. Deze aanpassing in aanpak heeft geleid tot een wijziging in budget allocatie tussen de onderdelen 1, 2 en 3.

Stand van zaken

Activiteit 1: Buisleiding infrastructuur

Dit project wordt als onderdeel van het Hydrogen Delta Network uitgevoerd in een breder haalbaarheidsonderzoek door North Sea Port en Gasunie. Vanaf medio 2022 zal het project overgaan in de projectfase; de start van de engineering en de ruimtelijke procedures.

Vervolg

Havenbedrijf North Sea Port werkt samen met leidingbeheerders Gasunie (NL) en Fluxys (BE) aan de ontwikkeling van een waterstofleidingnetwerk in het cluster onder de projectnaam Hydrogen Delta Network. Het beoogde pijpleidingennetwerk zal de belangrijkste producenten en verbruikers van waterstof binnen het cluster verbinden en via nationale backbones verbinden met andere regio's. Dit project is een absolute voorwaarde om de waterstofhub te realiseren.

Activiteit 2: Onderzoek naar systeemintegratie van een 1 GW electrolyzer

Vanaf augustus 2021 is er met Witteveen + Bos, DNV en een stuurgroep, bestaande uit SDR-bedrijven, gewerkt aan het onderzoek. Het onderzoek is in april 2022 afgerond en de eerste resultaten zijn gepresenteerd tijdens het waterstofsymposium op 31 maart 2022.

De studie geeft inzichten in de randvoorwaarden die nodig zijn voor de realisatie van een electrolyzer op GW-schaal, zoals de watervoorziening, stroomvoorziening en aansluiting op de backbone. Verder beschrijft de studie kansen rond hergebruik van de geproduceerde warmte en zuurstof. De inzichten worden gebruikt in de ontwikkeling van de diverse elektrolyseprojecten en zijn gedeeld met de verschillende netbeheerders, die veelal verantwoordelijk zijn voor de noodzakelijke randvoorwaarden.

Vervolg

De inzichten van de studie worden gebruikt in het ontwikkelen van een GW-electrolyzer op het voormalige Thermphos-terrein en bieden ook inzicht in de systeemintegratie van andere electrolyzer-initiatieven in de regio. Dit maakt het kickstarten van de eerste electrolyzer-projecten in de regio mede mogelijk. Dit wordt door de stakeholders (SDR, North Sea Port, Provincie Zeeland) verder opgepakt.

Activiteit 3: Onderzoek naar import en export.

Vanaf juni 2021 wordt er met Buck Consultants International, CE Delft en een stuurgroep bestaande uit SDR-bedrijven gewerkt aan het onderzoek. Het onderzoek is in april 2022 afgerond. Uit de studie blijkt dat North Sea Port uitstekend gepositioneerd is om een belangrijke hub voor schone waterstof te worden. De kostenraming en het onderzoek naar kansrijke exportlanden laten zien dat het economisch haalbaar is om de importketen in de regio te ontwikkelen, terwijl import door extra flexibiliteit kan helpen de lokale groene productieketen te versterken. De studie concludeert dat de hubfunctie kan zorgen voor honderden nieuwe banen. Meer informatie kunt u vinden via de link: [Studie concludeert: North Sea Port uitstekend gepositioneerd voor schone waterstofhub | Smart Delta Resources](#)

Met de oplevering van de onderzoeken naar de drie bovenstaande activiteiten is het onderdeel Waterstofhub Zeeland van het fiche Industrie en Haven afgerond.

G2: Onderzoek 380 kV (afgerond)

Algemene beschrijving

Voor een gezonde concurrentiepositie is het voor de Zeeuwse industrie en havens essentieel om tijdig gebruik te kunnen maken van een hoogspanningsnetwerk. Dit hoogspanningsnetwerk stelt bedrijven in staat te verduurzamen.

Het elektriciteitsverbruik in Zeeuws-Vlaanderen neemt richting 2030 en daarna fors toe. Deze elektriciteit is nodig om te kunnen verduurzamen door middel van onder andere elektrificatie, de productie van groene waterstof en ook CCS. Hiervoor is een uitbreiding van het 380kV netwerk richting Zeeuws-Vlaanderen nodig. North Sea Port, TenneT, het ministerie van EZK, provincie Zeeland en SDR hebben een gezamenlijke verkenning uitgevoerd, waarna nut en noodzaak is aangetoond van een '4 circuits' verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen. Het project is opgenomen in het MIEK-overzicht 2021 (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat).

Beoogd resultaat

Een bijdrage leveren aan een tijdige realisatie van een 380kV verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen door o.a. het verkennen van nut en noodzaak, de contouren (op hoofdlijnen) en opname in het MIEK.

Met deze infrastructuur wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

North Sea Port is de actiehouders geweest tijdens de verkenning. De verantwoordelijkheid voor het MIEK ligt bij het ministerie van EZK. En voor de Rijkscoördinatieregeling (RCR) procedure ligt deze bij het ministerie van EZK en bij Tennet.

Afronding project

De verkenning is eind februari 2022 afgerond.

Financiën

Niet van toepassing.

Planning

- Bepalen en vastleggen nut en noodzaak	januari 2021 t/m juni 2021
- Project opnemen in MIEK	juli 2021 t/m oktober 2021
- Vaststellen contouren (op hoofdlijnen)	november 2021 t/m december 2021
- Omgevingsmanagement	doorlopend
- Overgang verkenning naar start RCR	Q1 2023

Voordat van de gezamenlijke verkenning kan worden overgegaan naar de start van de RCR-procedure, is eerst nog meer informatie nodig.

Het komend half jaar voert TenneT diverse technische studies uit, gelet op de grote complexiteit van de kruising van de Westerschelde.

Zodra initiatiefnemer, in dit geval TenneT, een RCR-melding heeft ingediend bij het ministerie van EZK, kan de RCR-procedure gestart worden voor dit project. Betrokkenheid van stakeholders is stevig verankerd in de procedure.

Stand van zaken

- Het onderzoek/verkenning is in februari 2022 afgerond.
- De eindrapportage is opgeleverd aan betrokken organisaties.
- Op basis van de inhoud van de eindrapportage is nut en noodzaak aangetoond van de aanleg van 380kV infrastructuur naar en in Zeeuws-Vlaanderen
- De eindrapportage heeft gediend als input voor de Cluster Energie Strategie Schelde-Deltaregio (CES). Op basis van de CES is het project 380kV Zeeuws-Vlaanderen opgenomen in het MIEK-overzicht 2021. De contouren zijn op hoofdlijnen vastgesteld. Voordat MinEZK en TenneT kunnen starten met een Rijks-coördinatieregeling (RCR) voert TenneT diverse aanvullende, technische studies uit.

Hiermee is het onderdeel Onderzoek 380kV van het fiche Industrie en Haven afgerond.

G3: Onderzoek CCS/CCU (afgerond)

Algemene beschrijving

De industriële bedrijven in Zeeland zijn hoogwaardig, energie-intensief en divers. Zeeland is het grootste waterstofcluster van Nederland, en de eerste regio met grootschalige aanlanding van groene windstroom. Industrie en havens staan voor de opgave om concurrerend te blijven, in een wereld waarin de energie- en grondstofvoorziening snel klimaatneutraal moet worden, en waarin toegang tot klimaat neutrale energievormen in combinatie met slimme ICT een steeds belangrijkere concurrentiefactor en daarmee vestigingsfactor wordt.

Voor de Zeeuwse industrie en havens is het essentieel om tijdig en tegen gelijke kosten net als andere Nederlandse industrieën gebruik te kunnen maken van verzwarende van het elektriciteitsnet, en van waterstof en/of CO₂-opslag-faciliteiten, zodat men kan blijven concurreren met industrieën elders.

Dit fiche richt zich op de wens om vervolgstudies te versnellen. Juist deze versnelling van geselecteerde studies moet het voor de Zeeuwse bedrijven mogelijk maken om maximaal bij te dragen aan de 2030 CO₂-reductie doelstellingen in het Klimaatakkoord en tijdig klaar te zijn voor subsidie aanvragen

Beoogd resultaat

Het versnellingsstraject beoogt op specifieke onderdelen van het geïntegreerde project (keten: afvang, transport en opslag) ontwerp pre-FEED-engineering studies uit te voeren in samenwerking met partijen in de keten.

De versnelling stelt de betrokken partijen in staat om in Q3 2021 (dit betekent een versnelling van een half jaar) gereed te zijn met een voldoende gedefinieerd project ontwerp wat betreft transport via schip of buisleiding en wat betreft ontwikkeling van voldoende opslagcapaciteit in bv. oude gasvelden zodat financieringsvoorstellen in bijvoorbeeld SDE++ (en Innovation Fund) kunnen worden voorgelegd. (SDE++ = Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie en klimaattransitie).

Het projectontwerp geeft ook de mogelijkheid om tijdig met bijvoorbeeld het ministerie van EZK uitdagingen te bespreken die bij uitstek voor de ontwikkeling van CCS vanuit de Zeeuwse regio kansen biedt voor specifiek flankerend beleid.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

Ministerie van EZK/RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) is de actiehouders.

Inhoudelijk aanspreekpunt is SDR, samen met North Sea Port. De projectorganisatie wordt vormgegeven vanuit North Sea Port, in samenwerking met betrokken bedrijven. Adviesbureau Fluor is aangesteld om de studiewerkzaamheden uit te voeren.

Afronding project

In het derde kwartaal van 2021 zijn uitkomsten gereed om verdere stappen te nemen.

Financiën

Er is een bedrag van € 150.000,- beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek. Het project is inmiddels afgerond en de totale kosten van dit onderzoek bedragen € 228.245,93. Het havenbedrijf North Sea Port draagt de resterende kosten.

Stand van zaken

De studie had een technisch deel, waarin de verschillende optimalisaties technisch uitgewerkt zijn. Dit technische deel is gebruikt om een analyse te maken van de ruimtelijke consequenties en een mogelijke projectplanning. Uit de studie blijkt dat optimalisaties technisch en plannings-technisch gezien mogelijk zijn.

Verder is in het financiële deel een kostenraming gemaakt die met de bedrijven uit de CCS-keten besproken wordt om het mogelijke financiële voordeel van deze optimalisatie te kunnen beoordelen. De eindresultaten zijn met enkele bedrijven besproken en positief ontvangen. De resultaten worden nu verder op haalbaarheid onderzocht.

Met de oplevering van het onderzoek naar CCS/CCU is het onderdeel CCS/CCU van het fiche Industrie en Haven afgerond.

G4: Onderzoek versterking (financiële) positie North Sea Port (afgerond)

Algemene beschrijving

North Sea Port staat voor buitengewoon hoge maar noodzakelijke investeringen in infrastructuur, energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering.

De huidige vermogenspositie van North Sea Port is onvoldoende om deze investeringen zelf te dragen. Het is essentieel dat de Zeeuwse industrie - tijdig en tegen gelijke kosten als andere Nederlandse industrieën - gebruik kan maken van een verzaamd elektriciteitsnet, van waterstof en/of CO₂-opslag.

Om financiële uitdagingen van North Sea Port goed in kaart te brengen, is onderzoek nodig. Een breed alternatievenonderzoek is het meest kansrijk, omdat de investeringen ook noodzakelijk zullen zijn voor alle andere havens in Zuidwest- Nederland en Vlaanderen. Het onderzoek zal zich ook richten op de mogelijkheden van samenwerkingsverbanden in dit gebied, die kunnen leiden tot lagere kosten en investeringen en een grotere slagkracht.

Beoogd resultaat

Het alternatievenonderzoek moet een oplossings- en voorkeursroute opleveren om de financiële positie van North Sea Port te versterken en de vereiste forse investeringen, onder andere op het gebied van duurzaamheid, energietransitie, infrastructuur en digitalisering, uit te kunnen voeren. Het onderzoek zal de behoefte aan financiële middelen kwantificeren en valideren, de mogelijkheden voor financiële dekking vaststellen en alternatieven voor het invullen van de uitdagingen voor het havengebied North Sea Port aangeven. Het beoogde resultaat moet de instemming hebben van de aandeelhouders van North Sea Port en andere Nederlandse en Vlaamse stakeholders. De oplossing moet tevens staatssteun-proof zijn en conform andere toepasselijke wetgeving, zoals het Vlaamse havendecreet en vigerend overheidsbeleid.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

North Sea Port is de actiehouders. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Ecorys en Erasmus Center For Urban, Port and Transport. Het onderzoek wordt begeleid door een ambtelijke werkgroep waar in de ministeries van Financiën, EZK, IenW en provincie Zeeland zitting hebben en door een Klankbordgroep met vergelijkbare bestuurlijke vertegenwoordiging.

Financiën

Er is een bedrag van €200.000,- beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek.

Planning

Het onderzoek is in het najaar van 2022 opgeleverd.

Stand van zaken

Het onderzoek naar de versterking van de (financiële) positie van North Sea Port is afgerond. De planning kende vanaf de start afhankelijkheden, waaronder een afhankelijkheid ten opzichte van de afronding van parallelle onderzoeken, zoals het definitief afronden van het strategisch plan van North Sea Port en bijvoorbeeld de flagship projecten in kader van het compensatiepakket Wind in de Zeilen. De uitkomst van deze onderzoeken waren belangrijk, omdat zij mede inzicht verschaffen in de (financiële) omvang van opgaven. Het onderzoek heeft daardoor vertraging opgelopen en wordt komend maand opgeleverd in overleg met de betrokken partijen en worden aangeboden aan de Stuurgroep.

Op basis van de bevindingen van de onderzoekers en in overleg met de Klankbordgroep is besloten de accenten van het onderzoek te verleggen zonder het einddoel uit het oog te verliezen en af te zien van het ontwerpen van een financieel model. In plaats daarvan is besloten een afweegkader te ontwikkelen.

Het onderzoek heeft vastgesteld dat het hier primair gaat om opgaven die voortkomen uit de energie- en klimaattransitie, maar ook op het gebied van digitalisering en de 'meer traditionele opgaven' op het gebied van mobiliteit, infrastructuur en bereikbaarheid. Waar aan het begin van het project nog veel onduidelijk en niet ingevuld was, is in de loop van dit project meer invulling gekomen op de grote opgaven. Doordat er door markt- en overheidspartijen samen projecten actief zijn opgenomen en er door overheden en netbeheerders middelen zijn gealloceerd voor diverse projecten, is een deel van de projecten al ingevuld en belegd. Daarmee is er op dit moment geen financieringsvraag voor North Sea Port op korte termijn. Mogelijk ontstaat deze wel op de langere termijn. Ook is de huidige energiecrisis hierop mogelijk nog van invloed.

De urgentie van de financiële versterking is afgenomen, maar niet de urgentie van de opgaven. De opgaven waar North Sea Port voor staat en de transities die North Sea Port en de partijen in het havengebied moeten maken zijn substantieel. Ook staan we in veel opzichten pas aan het begin van de transitiepaden en de te zetten stappen. Echter, als deze stap(pen) - om wat voor reden dan ook - niet geëffectueerd of doorgezet worden, dan is het nodig opnieuw te bekijken of een versterking van de financiële positie nodig is. Het rapport doet hierop aanbevelingen evenals over de wijze waarop het overleg aan de hand van het afweegkader daarover kan worden vormgegeven.

Met de oplevering van dit onderzoeksrapport is het onderdeel Onderzoek versterking (financiële) positie North Sea Port van fiche G Industrie en Haven afgerond.

Afronding fiche G Industrie en Haven

De stuurgroep Wind in de Zeilen heeft in haar vergadering van 15 december 2022 kennisgenomen van de vier afgeronde onderzoeken en besluit daarmee dat dit fiche in zijn totaliteit is afgerond. Besloten is dat de uitvoeringsregisseur bij de monitoring van het gehele pakket Wind in de Zeilen over de voortgang van deze voor Zeeland belangrijke verduurzamingsontwikkelingen periodiek zal rapporteren.

De (beknopte) onderzoeksrapporten zijn te raadplegen via www.vlissingen.nl/wizindustrieeenhaven

FICHE H: Zorg

Zorg

Algemene beschrijving

De bevolking veroudert, veel jonge mensen trekken weg uit Zeeland. Dat geldt ook voor de populatie die in de zorg werkt. Radicale, innovatieve oplossingen zijn nodig om te voorkomen dat de Zeeuwse zorginfrastructuur vastloopt met alle gevolgen van dien voor de leefbaarheid en ook voor de economie. De betrokken partijen in Zeeland hebben elkaar gevonden in een integrale, programmatische aanpak die de zorg klaar maakt voor de toekomst: de Zeeuwse Zorg Coalitie. Zij gaan een vernieuwde, deels gedigitaliseerde, zorginfrastructuur realiseren die:

- persoonsgerichte zorg en ondersteuning van goede kwaliteit garandeert.
- zorg snel en dicht bij huis levert.
- aantoonbaar bijdraagt aan de gezondheid (en het vertrouwen) van de Zeeuwse bevolking.
- de zorg duurzaam betaalbaar houdt, ook als de bevolking verder vergrijst.

Om dit te realiseren is het vernieuwings- en investeringsprogramma 2020-2024 opgezet, dat bestaat uit de volgende, samenhangende onderdelen:

- Huisartsen en Physician Assistants (PA's) opleiden in Zeeland.
- Ontwikkelen van een toekomstbestendige zorginfrastructuur.
- Realiseren van drie integrale gezondheidscentra in Vlissingen.

H1: Meer huisartsen en physician assistants opleiden in Zeeland

Algemene beschrijving

Deze maatregel omvat het verbeteren van de eerstelijnszorg door het structureel opleiden van huisartsen en PA's binnen Zeeland gedurende de gehele opleidingsduur. De Huisartsopleiding Nederland en het Erasmus MC zijn gezamenlijk een pilot gestart per september 2020, waarbij HAIO's (Huisarts in Opleiding) de hele opleiding in Zeeland doorlopen. Het terugkomonderwijs wordt georganiseerd in Rotterdam. De pilot is gestart met het aanbieden van vier opleidingsplaatsen.

De pilot is in 2021 voortgezet. In maart 2021 zijn de eerste vier aangeboden plekken ingenomen. Onder de voorwaarde dat er voldoende opleiders en kwalitatief goede opleidingsplekken in Zeeland gerealiseerd kunnen worden, is de ambitie voor het aantal opleidingsplekken vanaf september 2021 verhoogd naar 12 (tweemaal zes) instroomplekken per jaar.

In Wind in de Zeilen is afgesproken om te verkennen of het extra opleiden van PA's voor de huisartsenzorg haalbaar is in Zeeland, en bij een positieve uitkomst van deze verkenning vanaf 2021 10 PA's te gaan opleiden in Zeeland. Zoals in de tweede voortgangsrapportage vermeld, is dit meer dan haalbaar gebleken. Er zullen in totaal 20 PA's opgeleid worden.

Beoogd resultaat

Voor het vestigingsklimaat van de regio is het van belang dat goede zorg in de toekomst gegarandeerd wordt. Door huisartsen en PA's voor de gehele opleidingsduur in Zeeland op te leiden wordt beoogd de binding van de huisartsen en PA's in opleiding met de regio Zeeland te versterken, met als beoogd resultaat dat meer huisartsen zich na de opleiding in Zeeland vestigen. Hiermee kan een tekort aan huisartsen worden ingedamd.

Het te behalen resultaat is het vergroten van het aantal opleidingsplaatsen dat in Zeeland beschikbaar wordt gesteld voor HAIO's die de opleiding geheel in Zeeland volgen. Initieel is in Wind in de Zeilen afgesproken om de volgende resultaten te behalen:

In 2021 zijn 10 plaatsen (vier in maart 2021 en zes in september 2021) voor HAIO's ter beschikking gesteld, deze zijn allen ingevuld.

Van 2022 – 2024 worden jaarlijks 12 plaatsen per jaar voor HAIO's ter beschikking gesteld, onder de voorwaarde:

- dat er voldoende opleiders en kwalitatief goede opleidingsplekken in Zeeland kunnen worden gerealiseerd,
- dat er voldoende sollicitanten zijn die de pilot Zeeland als voorkeur opgeven.

Het ministerie van VWS zal met de Huisartsenopleiding Nederland afspraken maken voor het oormerken van het aantal opleidingsplaatsen na de pilot. Zo ontstaat er een opleidingsstructuur in Zeeland.

De opleiding tot huisarts duurt 3 jaar (nadat men eerst de opleiding tot basisarts met succes heeft afgerond).

Uitvoeringspartijen

De betrokken uitvoeringspartijen zijn het ministerie van VWS, samen met Huisartsopleiding Nederland, Erasmus MC, Nucleuszorg, de Zeeuwse Huisartsen Coöperatie en de Stichting Beroepsopleiding Huisartsen (SBOH). Voor het opleiden van PA's is ook de HAN University of Applied Sciences een betrokken partij.

Afronding project

Beide maatregelen (zowel extra opleiden van huisartsen als van PA's) lopen door tot en met 2024. In 2022 zijn voor beide opleidingen kandidaten gestart. Ook voor 2023 zijn de betrokken partijen voornemens om nieuwe kandidaten te laten instromen in beide opleidingen.

Financiën

De financiering van de huisartsenopleiding verloopt via een jaarlijkse subsidie van de Nederlandse Zorgautoriteit aan de SBOH. Een deel van de landelijk beschikbare opleidingsmiddelen voor de huisartsenopleiding zal nu specifiek geoormd worden, en daarmee ingezet voor het realiseren van het aantal afgesproken opleidingsplaatsen voor Zeeland. Omdat dit een groter aantal plaatsen betreft dan voor de pilot en compensatiemaatregel betekent dit dat een groter deel van de landelijk beschikbare subsidiegelden nu aan de regio Zeeland wordt besteed. Het rijk draagt de kosten van de 20 extra opleidingsplekken voor PA's van 2021-2024 (in totaal €5,2 miljoen) vanuit het bestuursakkoord Wind in de Zeilen. Deze kosten betreffen opleidings- en begeleidingskosten van de PA's.

Planning en stand van zaken opleiden huisartsen

Huisartsopleiding Nederland en het Erasmus Medisch Centrum hebben voor de huisartsenopleiding voldoende opleidingsplekken kunnen realiseren voor de instroomrondes van maart 2022 en september 2022. Wel is gebleken dat er te weinig sollicitanten zijn die de pilot Zeeland als voorkeur opgeven voor het volgen van hun opleiding. Er zijn daarom 5 HAIO's in maart 2022 en 2 HAIO's in september 2022 ingestroomd in de opleiding tot huisarts. Hiermee is het ambitieniveau van tweemaal zes kandidaten per jaar niet behaald.

De evaluatie van de pilot is in het najaar van 2021 gestart en loopt.

Planning en stand van zaken opleiden PA's

In september 2021 zijn de eerste zeven kandidaten gestart met de opleiding tot PA. De huisartsencoöperaties hebben zich ingespannen om voldoende praktijkopleiders te werven en enthousiasmeren om voor heel 2022 nog eens zeven plaatsen voor de opleiding tot PA beschikbaar te kunnen stellen. Dankzij deze inspanningen kon de doelstelling voor 2022 worden gehaald.

Vooruitblik

In maart 2023 is de volgende instroomronde voor de opleiding tot huisarts voorzien. Het streven is om dan zes plekken beschikbaar te kunnen stellen.

Voor heel 2023 zijn er 6 opleidingsplaatsen voor PA's beschikbaar, in totaal zijn er dan 20 PA's opgeleid in dit pakket. De huisartsencoöperaties zetten in op de werving van voldoende praktijkopleiders om kandidaten te kunnen laten instromen in de opleiding tot PA

H2: Toekomstbestendige zorginfrastructuur

Algemene beschrijving

Een goede zorginfrastructuur helpt de Zeeuwen gezond te houden en stimuleert daarmee de Zeeuwse economie. De Zeeuwse Zorg Coalitie (samenwerking zorgverzekeraar, Zeeuwse ziekenhuizen, GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg Zeeland), VVT (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg), huisartsen, gemeenten en provincie, GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst), Witte Kruis, NZA (Nederlandse Zorgautoriteit) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft op basis van Zeeuwse data (www.regio-beeld.nl/zeeland) een gezamenlijk plan opgesteld om de infrastructuur voor de zorg te versterken en de toegankelijkheid van zorg in Zeeland te borgen.

De maatregel houdt in dat het rijk de uitvoering van deze plannen financieel ondersteunt (en waar mogelijk bijdraagt in het leggen van verbindingen met bedrijfsleven en kenniscentra).

Het plan focust op de thema's acute zorg, integrale zorg en ondersteuning voor ouderen en personeelscapaciteit. Aanvullend zijn er enkele overkoepelende thema's, zoals digitalisering en het werken vanuit een gezamenlijke visie op gezondheid, de opzet van een domein overstijgende casuïstiek tafel voor burgers die frequent aanspraak maken op zorg, etc. Het plan richt zich bovendien op netwerksamenwerking en bevat onder andere acties om te komen tot de opzet van een Zeeuwse zorg coördinatiecentrum voor acute zorg, realisatie van verbeterde samenhang tussen de huisartsenpost, spoedeisende hulp (SEH), SpoedGGZ (sGGZ) en dienstapothek, innovatie te stimuleren door het opzetten van een Zeeuws Living Zorglab waarin Positieve Gezondheid als basis is genomen. Daarnaast zijn er ook werkagenda's opgesteld voor gezondheidsvaardigheden, psychiatrie, ouderenzorg en voldoende personeel.

Beoogd resultaat

Zeeuwse Zorg Coalitie is een Zeeland-breed programma dat Zeeuwse stakeholders samenbrengt om de zorg te transformeren, waarbij de coalitie zich onder meer richt op het creëren van een infrastructuur van de integrale gezondheidszorg die op de patiënten is afgestemd. Die transformatie bestaat uit meerdere stappen die de komende maanden met de deelnemers concreet worden gemaakt. Dat is een proces van visies en belangen delen, stakeholders bijeenbrengen en uitkomen bij een gedeeld belang en heldere verbeterinitiatieven die in Zeeland opschaalbaar zijn.

Concrete verbeterresultaten worden gewaarborgd met een impact-en monitoringsmodel. Van ieder project wordt van tevoren de impact op het verbeteren van knelpunten en impact op de Zeeuwse bevolking inzichtelijk maakt. Vervolgens wordt van ieder project kortcyclisch de vorderingen van implementatie gemeten en indien nodig bijgesteld.

Er is een gedetailleerd, integraal overzicht opgesteld van de beoogde resultaten op het terrein van personeelsbeleid, ouderenzorg, acute zorg, digitalisering, Living Zorglab Zeeland en programma-brede resultaten. De formulering van de beoogde resultaten is nog niet op alle onderdelen SMART. De komende periode staat in het teken van het opstarten van genoemde project- en werkgroepen waarbij de eerste stap bestaat uit het SMART formuleren van doelstellingen.

Uitvoeringspartijen

De Zeeuwse Zorg Coalitie, waar de gemeente Vlissingen, provincie Zeeland en het ministerie van VWS onderdeel van uitmaken.

Afronding project

In 2024 moeten de maatregelen met betrekking tot het realiseren van de toekomstbestendige zorginfrastructuur gerealiseerd zijn.

Financiën

Voor de financiering van de toekomstbestendige zorginfrastructuur is in totaal voor de periode 2020 tot en met 2023 € 5,3 miljoen beschikbaar, waarvan € 3,2 miljoen wordt betaald vanuit de middelen van Wind in de Zeilen en € 2,1 miljoen wordt gefinancierd vanuit de Zeeuwse zorgcoalitie.ie.

Planning

Q3 2022 en verder	Integrale keten acute zorg: Fasegewijze realisatie van het ontwerp integrale keten acute zorg: Spoedplein Goes, spoedplein Terneuzen, Zeeuws zorg coördinatiecentrum, outreachende acute zorg
Q3 en Q4 2022	Opstellen impactcases bouwstenen integrale acute zorgketen
Q3 2022	Digitalisering: opleveren actualisatie en verbrede inventarisatie van de applicatielandschap en realisatie use cases
Q3 2022	Oplevering impact cases projecten integrale ouderenzorg
Q3 2022 en verder	Zeeland breed opschalen van het nieuwe concept gezondheidscentra met 2- 4 gezondheidscentra per jaar (incl. en wijkbeelden)
2e helft 2022	Inwonerparticipatie: Voorbereidingen Burgerberaad Zorg Zeeland en opzetten ondersteunend digitaal participatieplatform
2e helft 2022	Uitvoer sectoroverstijgend onderzoek: risicoverhogende factoren instroom SEH en sGGZ via CBS platform voor microdata en PPT experiment Summary of Product Characteristics (SMPC)
Q4 2022	Inwonerparticipatie: opleveren advies
Q4 2022	Realisatie ondersteuningscentrum Positieve Gezondheid en ondersteuning van nog te selecteren lokale initiatieven
Q4 2022	Afronding ontwikkelfase project ACP
Q4 2022	Start doorontwikkeling CAV
Q4 2022	Ontwikkelen van samenwerkingsafspraken en coördinerende rol in vroegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen
Q4 2022	Activiteitenkalender positieve gezondheid opgezet "aanjagen en inspireren conform routekaart
Q1 2023 en verder	Start implementatie van de nieuwe werkwijze in vroegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen
Q1 2023 en verder	Start implementatie ACP in Zeeland
Eerste helft 2023	Burgerberaad Zorg Zeeland vindt plaats. Digitale platform is live.
Q1 2023	Uitvoeringsplan zichtbaarheid Positieve Gezondheid in Zeeland uitgevoerd
Q2 2023	Realisatie inrichting en bemensing ondersteuningscentrum

Stand van zaken

Zoals in de vorige voortgangsrapportage al is gemeld, zijn het afgelopen jaar weer mooie stappen gezet binnen de Zeeuwse Zorg Coalitie. Steeds meer Zeeuwse organisaties onderschrijven dat samenwerking nodig is om de zorg in Zeeland toegankelijk te houden. De gezamenlijke partijen hebben op een pact ondertekend. Inmiddels nemen 62 organisaties deel, waaronder de 13 gemeenten.

Eind september 2022 een intentieverklaring integrale ouderenzorg getekend tussen de beide Zeeuwse ziekenhuizen, de beide huisartsen zorggroepen, de zes grote VVT-organisaties en zorgverzekeraar CZ. Er wordt samengewerkt rondom drie belangrijke thema's, nl. coördinatiepunt bedden, vroegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen en advance care planning. Er is gewerkt aan de doorontwikkeling van het coördinatiepunt bedden (CAV = Centraal Aanmeldpunt Verplaatsingen) wat een snellere plaatsing van ouderen in Zeeland moet mogelijk maken. Op het terrein van Advance Care Planning is o.a. gestart met de ontwikkeling van een e-learning ACP voor zorgprofessionals. Binnen het project Vroegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen zijn twee pilots gestart, in twee verschillende gemeenten. Hierin worden samenwerkingsafspraken tussen de verschillende ketenpartners betrokken bij vroegsignalering van kwetsbaarheid zowel in het medisch als sociaal domein gemaakt. In een derde gemeente vinden gesprekken plaats om daar ook te gaan starten.

Inmiddels is ook de kwartiermaker Zeeland Positief Gezond van start, zijn leernetwerken met professionals opgestart en zijn scholingen en inspiratiesessies uitgevoerd en nog gepland. Lokale initiatieven van positieve gezondheid zijn in beeld. Gemeenten hebben Positieve Gezondheid opgenomen in het gezondheidsbeleid.

Tot slot is er veel energie gestoken in het opzetten van structurele betrokkenheid van de Zeeuwse inwoners. Het eerste plan voor het opzetten van een burgerberaad stuitte op een aantal uitvoeringsproblemen. De aanpak is inmiddels aangepast en in het eerste half jaar van 2023 vindt het Burgerberaad Zorg Zeeland plaats, zodat er concreet invulling wordt gegeven aan inwonerparticipatie.

Vooruitblik

Eind 2022 en begin 2023 stellen we onszelf het volgende doel:

- Voor de inwoners merkbare resultaten behalen op de kernprioriteiten, ouderenzorg en integrale keten acute zorg.
- Het in zijn kracht zetten van de Zeeuwse Zorg Coalitie:
 - Uitwerken en vaststellen meerjaren routeplan, noodzakelijk ambitieniveau en bijbehorende randvoorwaarden
 - Uitwerken en vaststellen van de governance die behoort bij deze nieuwe fase met meer deelnemende organisaties
 - Passend bemensen van de projectorganisatie
- Opzetten en borgen van de investeringsagenda
- Het actief opzoeken en afstemmen van en met alle stakeholders
- Zorgen dat de betrokkenheid en veranderbereidheid bij professionals en burgers wordt verbreed
- Aansluiting vinden bij de overheidsagenda van Passende zorg

Specifiek op de thema's zijn er onder andere de volgende doelen:

- De projectgroep ouderenzorg start in januari in geheel Zeeland met de implementatie van de samenwerkingsafspraken rondom ACP.
- Binnen de werkgroep data en lange termijn agenda ligt de volgende stap bij het opleveren van een aantal sector overstijgende onderzoeken.
- De werkgroep digitalisering levert komende maanden een actualisatie op van het bestaande Zeeuwse informatielandschap, zet de vervolgstappen ten aanzien van de oprichting van de regionale samenwerkingsorganisatie (RSO) en pakt het vervolg op voor inzet van digitalisering bij de use cases advance care planning en de use case GGZ.
- Voor Positieve Gezondheid ligt in 2023 de focus op gezamenlijke scholing en professionalisering van het inzetten van Positieve gezondheid en Zeeuws brede communicatie als vliegwiel voor de beweging Zeeland Positief Gezond.

Binnen alle thema's ligt de prioriteit dit jaar op ouderenzorg en acute zorg. Binnen deze twee thema's willen we conform de plannen van aanpak op deze thema's voor het einde van het jaar de eerste merkbare resultaten voor de burger realiseren.

Uitdaging is de realisatie van de totale ambitie/dichten van de zorgkloof. Dit vraagt om een grotere investering dan de middelen die beschikbaar zijn gesteld via de subsidie en co-financiering van de initiatiefnemers. Ook voor de eerste fase is het al in 2022 nodig om aanvullende financiering te regelen, zoals voor de realisatie van de ambitie op digitalisering.

Voor de korte termijn wordt dit opgelost door een deel van de middelen van 2023 naar voren te halen. Voor de middellange termijn wordt vol ingezet om samen te komen tot een totaaloverzicht van activiteiten, het onderbouwen van een scherpe business case en uitwerken van een investeringsagenda voor Zeeland.

H3: Gezondheidscentra Vlissingen

Algemene beschrijving

De vergrijzende bevolking in Vlissingen en op Walcheren heeft effect op de zorgbehoefte. Meer oudere inwoners betekent voor de huisarts meer chronisch zieken patiënten en complexere zorgvragen tijdens het spreekuur.

Om deze vragen en patiënten ook in de toekomst goed te kunnen behandelen is deskundige en multidisciplinaire deskundigheid, zorg en ondersteuning noodzakelijk. Om die multidisciplinaire zorg te kunnen bieden zijn toekomstbestendige gezondheidscentra nodig, waarin verschillende professionals (zorg en sociaal domein) samenwerken en de zorg en ondersteuning in samenhang wordt verleend.

Daarom worden drie integrale gezondheidscentra in Vlissingen gerealiseerd. Om het onderscheid met gangbare gezondheidscentra aan te geven, wordt het concept inmiddels 'Kerngezond' genoemd. In Vlissingen worden drie Kerngezond-centra gerealiseerd.

Beoogd resultaat

Het realiseren van drie Kerngezond-centra in Vlissingen die bijdragen aan het oplossen van de huidige mismatch tussen (zorg)vraag en het aanbod (voorkomen van de zorgkloof). Kenmerkend voor de Kerngezond-centra die in Vlissingen gerealiseerd gaan worden zijn de volgende innovatieve aspecten (de stip op de horizon):

De Kerngezond-centra zijn in essentie hechte samenwerkingsverbanden van professionals in zorg en sociaal domein. Met elkaar nemen zij verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de bewoners van bepaalde wijken. Het gaat om de brede interpretatie van het begrip 'gezondheid' zoals gedefinieerd in het begrip 'positieve gezondheid'. De gezondheid wordt bevorderd door intensieve, multidisciplinaire samenwerking rondom de patiënt. En door gezamenlijk ondersteunende en preventieve programma's te organiseren. Dit alles data driven.

De Kerngezond-centra worden deels virtueel. Er wordt een 'state of the art' digitale infrastructuur ontwikkeld voor de volgende processen:

- Instroomprocessen (toegangsfunctie, triage, afspraken inplannen)
- Consultprocessen (beeldbellen, doorverwijzen, onderzoeken aanvragen, receptenverkeer, MDO)
- Monitoring van en andere e-health voor patiënten/cliënten
- Informatie-uitwisseling
- Administratieve processen

De Kerngezond-centra gaan beschikken over moderne, slim ontworpen huisvesting die:

- Thuisbasis is voor de huisartsen, hun team, de kring van paramedische en verpleegkundige professionals en professionals uit het sociaal domein.
- Invalsbasis is voor participanten uit de 2de lijn (spreek- en behandelkamers).
- Specifieke diagnostische- en behandel faciliteiten (echo, verrichtingenkamer, ...) bevat.
- Een gezamenlijke infrastructuur (receptie, wachtkamer, koffieruimte, telecommunicatie) biedt.

Uitvoeringspartijen

Zorgaanbieders (huisartsen, Jeugdgezondheidszorg (JGZ), VVT, GGZ, ziekenhuis, apotheken, GGD/JGZ) en sociaal domein (Buurtteams) in Vlissingen, samen met CZ, de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het ministerie van VWS.

Afronding project

De drie Kerngezond-centra worden in 2023-2025 in Vlissingen gerealiseerd.

Financiën

Het ministerie van VWS financiert vanuit Wind in de Zeilen € 5 miljoen.

Planning

Stap	Resultaat	Periode
Stap 1	Formeren van de samenwerkingsverbanden (dialoogsessies, ondertekenen intentieverklaringen)	Afgerond 3 februari 2021
Stap 2	Borgen van de samenwerkingsverbanden (oprichten centrumraden, ondersteuningsstructuur)	Q2 2022 - Q4 2022
Stap 3	Opstarten samenwerkingsverbanden (bijeenkomsten, leergang)	Q4 2021 – Q2 2023
Stap 4	Opstellen wijkbeelden	Afgerond Q3 2021
Stap 5	Opstellen meerjarenbeleid o.b.v. wijkbeelden	Q4 2021 – Q3 2022
Stap 6	Financiering ontwikkelen (waar nodig herontwerpen, ontschotten)	2022 - 2023
Stap 7	Beleid uitvoeren (Plan Do Check Act (PDCA-cyclus)	Vanaf Q3 2022
Stap 8	Wetenschappelijke onderbouwing van het concept, evaluatieaanpak en impactanalyse	Vanaf Q3 2022
Stap 9	Ontwikkelen roadmap digitalisering en vervolgens ontwikkelen digitale infrastructuur (diverse stappen deelproject)	Q2 2022 – Q4 2022 en 2023 - 2025
Stap 10	Opstellen programma van eisen huisvesting en ontwikkelen huisvestingsconcept	Q1 2021 – Q2 2022
Stap 11	Huisvesting (laten) realiseren (valt buiten fiche, wel conceptbewaking door regiegroep)	Q3 2022 – 2025

Stand van zaken

- De 5 wijkbeelden zijn in dialoogsessies besproken met betrokken professionals. Daaruit kwamen 7 gezondheidsthema's die als eerste gezamenlijk worden uitgewerkt in werkgroepen:
 - Armoede- en schuldenproblematiek
 - Ondersteuning kwetsbare jeugd/gezinnen
 - Welzijn op recept+
 - Val-preventie bij ouderen
 - Preventie van overgewicht bij jeugd
 - Sturen op verantwoord medicatiegebruik m.b.v. data
 - Zorgpad atrium fibrilleren
- Met het Erasmus Centrum voor Zorgbestuur is een leergang Leiderschap in zorgnetwerken ontwikkeld. De leergang is gestart in juni.
- Er is een centrumcoördinator gestart die initieert en coacht op de ontwikkeling van de samenwerkingsprocessen en -cultuur.
- De communicatie met de professionals die in de Kernegezondcentra werken is geïntensiveerd, onder andere door middel van een maandelijks videojournaal en het platform Teamly. Mede door diverse publicaties en structurele berichtgeving op sociale media, neemt de externe belangstelling voor het Kernegezond-concept toe.
- Met een denktank van de NZa wordt nagedacht over passende financiering voor de Kernegezond-centra.
- Er is een gezamenlijk huisvestingsconcept ontwikkeld dat wordt aangescherpt en eind 2022 kan worden overgedragen aan realiserende partijen.
- De hoofdlijnen voor de roadmap digitalisering zijn ontwikkeld.
- Er is internationaal literatuuronderzoek gedaan naar de effecten van de concepten die in Kernegezond zijn geïntegreerd. Wetenschappelijke impactmeting wordt met Hogeschool Zeeland en Tilburg University voorbereid.
- Kennisdeling met zorgaanbieders en gemeenten elders, voorbereiding opschaling Kernegezond-concept naar andere locaties in Zeeland waar een brede 'coalition of the willing' bereid is om Kernegezondcentra te realiseren. In de Gemeente Hulst gaat een brede coalition of the willing vanaf Q4 werken aan de realisatie van Kernegezond Hulst. Er is ook belangstelling vanuit de gemeenten Goes, Terneuzen en Middelburg.

Vooruitblik

- De zeven werkgroepen leveren in Q2 – Q4 hun voorstellen op, inclusief businesscases. Na akkoord van de stuurgroep en regiegroep, starten de voorbereidingen voor pilots.
- In Q1 2023 worden de volgende gezondheidsthema's neergelegd in nieuwe werkgroepen. Onder andere het innovatiever, deels digitaal organiseren van bestaande zorgpaden voor chronische aandoeningen.
- De leergang Leiderschap in zorgnetwerken loopt tot en met medio 2023, met als modules onder andere: Integrated care, positieve gezondheid, besturing en governance, digitalisering & datagericht werken, samenwerken over grenzen heen, persoonlijk en professioneel leiderschap, bekostiging van netwerkzorg, innovatie & verandermanagement.
- In sessies en door middel van intensieve interne communicatie zal worden gewerkt aan de ontwikkeling van de teamgeest en samenwerkingscultuur.
- De voorbereidingen voor de juridische structuur en governance worden gestart in 2023.
- Innovatieve (aanvullende) financiering zal onder begeleiding van de werkgroep Bundle/LUMC/RIVM/NZA worden uitgewerkt in Q4 2022 – Q2 2023, zo mogelijk in een voorstel voor een experiment-status.
- Het huisvestingsconcept wordt onder strikte voorwaarden door de regiegroep ter beschikking gesteld aan partijen die bereid zijn om voor de participanten gezamenlijke huisvesting te realiseren.
- De wetenschappelijke impactmeting wordt georganiseerd.
- Voortzetting kennisdeling met zorgaanbieders en gemeenten elders, voortzetting voorbereiding opschaling Kerngezond-concept naar andere locaties in Zeeland waar een brede 'coalition of the willing' bereid is om Kerngezond-centra te realiseren.

Digitaal is het nieuwe normaal.

Het Kerngezond samenwerkingsconcept bestaat voor een deel uit digitale toepassingen. Toepassingen die zorg dichterbij mensen brengt, sneller beschikbaar is, de werkdruk voor professionals verlaagt en een betere informatievoorziening voor professionals genereert over patiënten en hun behoefte aan zorg en/of ondersteuning. De komende 3 maanden wordt een aantal toepassingen geïnventariseerd die in het zorg- en ondersteuningsproces van de professionals ondersteunend kunnen zijn, arbeidsbesparend kunnen werken en de kwaliteit van zorg en ondersteuning verhogen.

FICHE I: Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden

Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden

Algemene beschrijving

Er is een groot verschil tussen de arbeidsmarktsituatie van Zeeland in het algemeen (voor de coronacrisis was er in de provincie als geheel reeds sprake van krapte) en de situatie in Vlissingen en Zeeuws-Vlaanderen. Hier is de werkloosheid relatief hoog en langdurig. Ook is het beroep op de bijstand groot. Door slim te verbinden met het programma Perspectief op Werk in Zeeland kunnen de extra banen die voortkomen uit de maatregelen vanuit Wind in de Zeilen ook benut worden voor deze werkzoekenden. Zij kunnen - met de nieuwe banen in het vooruitzicht - (om)geschoold worden. De bestaande infrastructuur in de arbeidsmarktregio wordt benut voor een aanpak voor Vlissingen en omgeving.

Beoogd resultaat

Het fiche resulteert in een extra impuls voor het (om)scholen van werkzoekenden in de regio, zodat de creatie van nieuwe banen uit Wind in de Zeilen ook voor deze groep nieuw en meer perspectief biedt. Doel is om zoveel als mogelijk een match te realiseren tussen de ondersteunde werkzoekenden en de toekomstige, nieuwe banen. Daarmee daalt de regionale werkloosheid en kunnen de nieuwe banen op termijn zoveel mogelijk vervuld worden door regionale, capabele werknemers.

Het daadwerkelijk aantal kandidaten dat met het in te zetten budget kan worden (om)geschoold en zo mogelijk aan een reguliere, nieuwe baan kan worden geholpen is mede afhankelijk van de inhoud en de kostprijs van de specifieke (om)scholing/trajecten. Op basis van de regionale ervaringen en uitgangspunten uit het programma Perspectief op Werk in Zeeland is bij aanvang van het fiche een grove raming geschetst van het totaal aantal (om)scholingstrajecten en plaatsingen van kandidaten op een reguliere baan dat gerealiseerd zou moeten kunnen worden door ondersteuning vanuit het fiche. In het onderstaande schema is de grove raming van het aantal (om)geschoolde en zo mogelijk geplaatste deelnemers opgenomen.

Periode	Voorziene (om)scholing richting sector	Raming aantal (om)geschoolde en zo mogelijk geplaatste deelnemers
2021-2022	Bouw	45
2021-2022	Zorg	45
2021-2022	Havens & transport/logistiek	25
2022-2023	Law Delta	115

Uitvoeringspartijen

De gemeente Vlissingen, in afstemming met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Afronding project

Bij oplevering van de uitwerking van het fiche is voorzien dat het fiche gedurende de periode 2021 tot 2023 zijn beslag zal krijgen. Op basis van de huidige inzichten zal de realisatie van het beoogd resultaat, mede gelet op de ondersteuningsbehoefte van de huidige doelgroep en de zoveel als mogelijke aansluiting van de trajecten bij de andere fiches in het algemeen en het Justitieel Complex Vlissingen in het bijzonder, naar verwachting een langere doorlooptijd kennen.

Financiën

Het ministerie van SZW levert ten behoeve van het fiche een bijdrage van € 1 miljoen (incl. btw). De middelen van deze specifieke uitkering zijn via de Regeling specifieke uitkeringen Wind in de Zeilen bij beschikking van d.d. 2 juli 2021 aan de gemeente Vlissingen beschikbaar gesteld..

Planning

Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden De instroom van nieuwe kandidaten in de (om)scholingstrajecten richting de bouw- en haven/logistieksector zal de komende periode steeds gefaseerd plaatsvinden en is een doorlopend proces. Afhankelijk van traject en kandidaat kan hierbij uitgegaan worden van een doorlooptijd per traject van gemiddeld zo'n 6 maanden.

De eerste (om)scholingstrajecten voor de doelgroep richting de zorgsector zijn gestart in september 2022. Wie: Orionis Walcheren, participatielab/ werkgevers, deelnemers. Tijdvak: september 2022.

De eerste (om)scholingstrajecten voor de doelgroep richting de beveiligingssector zijn gestart in september 2022. Wie: Orionis Walcheren, DJI, deelnemers. Tijdvak: september 2022.

Zoveel als mogelijk realiseren van door- en uitstroom deelnemers naar regulier werk. Wie: Orionis Walcheren. Tijdvak: Continu proces.

Stand van zaken

De aanvangsfase van operationalisering van het fiche is gebruikt om vorm en inhoud te geven aan verschillende, passende (om)scholings- en ontwikkeltrajecten voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zoveel als mogelijk in afstemming en samenwerking met werkgevers/branches en in lijn met de andere fiches van Wind in de Zeilen. De ontwikkeling van de (om)scholingstrajecten richtte zich in de afgelopen periode op werk in de sectoren bouw, zorg en haven/logistiek. Door de gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren zijn, als uitvoeringsorganisatie van het fiche, kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt die voor (om)scholings- en ontwikkeltrajecten in aanmerking kunnen komen, in beeld gebracht. Diverse kandidaten hebben eerst nog een voorschakeltraject nodig, gericht op het verkrijgen van basale werknemersvaardigheden, voordat concreet een start met een van de (om)scholingstrajecten kan worden gemaakt. Ook het UWV is actief betrokken en draagt kandidaten voor de (om)scholingstrajecten aan.

Medio 2021 zijn de eerste trajecten gestart van (om)scholing richting regulier werk in de bouwsector. Tot op heden zijn 23 praktijkopleidingen bouw gestart. Inmiddels zijn 10 deelnemers na afronding volledig uitgestroomd naar werk en zijn twee deelnemers in deeltijd werk elders aan de slag gegaan.

Eind 2021 zijn de eerste deelnemers met een opleidingstraject richting een baan in de haven/logistiek gestart. Deze praktijkopleiding is in nauwe samenwerking met een groot regionaal havenbedrijf ontwikkeld, de scholing vindt in de praktijk op het haventerrein plaats. Zoals in de vorige voortgangsrapportage was gemeld zijn vijf (om)scholingstrajecten gestart en hebben twee deelnemers een baan gevonden. Eén deelnemer binnen het regionale havenbedrijf en één deelnemer switchte uiteindelijk naar een baan in de retail.

Het in samenwerking met zorgorganisatie(s) ontwikkelen van een

passend (om)scholingstraject richting de zorgsector heeft meer uitwerking en afstemming gevraagd dan eerder geraamd. De start van de eerste trajecten voor de doelgroep richting de zorgsector vond plaats in september 2022. Er zijn 3 kandidaten gestart met hun opleiding in het participatielab voor de zorg. Er zijn 12 kandidaten gestart met een voorschakeltraject.

In oktober 2022 hebben wij samen met professionals van de arbeidsmarktregio Zeeland een presentatie ontvangen van de recruitment afdeling van DJI Nederland. Daarnaast hebben wij een rondleiding georganiseerd in november 2022 met als doel om meer beeld en gevoel te krijgen bij het werken in een Penitentiaire Inrichting. Vanuit de eerste kennismaking met dit werkveld hebben wij 3 kandidaten vanuit Orionis Walcheren aangemeld, maar zijn de 3 kandidaten niet door de procedure gekomen. Met DJI bespreken we op deelnemer niveau de mogelijkheden.

Vooruitblik

De instroom van nieuwe kandidaten in de (om)scholingstrajecten richting de bouw-, de haven/logistiek- en de zorgsector zal de komende periode steeds gefaseerd plaatsvinden en is een doorlopend proces. Afhankelijk van traject en kandidaat kan hierbij uitgegaan worden van een doorlooptijd per traject van gemiddeld zo'n 6 maanden.

Mogelijke (om)scholings- en ontwikkeltrajecten voor de doelgroep, gericht op de banen die – in brede zin – zullen ontstaan als gevolg van de realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen.

Maatwerk zal noodzakelijk zijn en blijven gezien de complexiteit van de werk omgeving. UWV heeft op het moment ook nog een aantal deelnemers in werving voor de functie van complexbeveiligers i.o. Daar zijn de resultaten nog niet van bekend.

FICHE J: Aardgasvrije wijken

Aardgasvrije wijken (afgerond)

Algemene beschrijving

In Zeeland wordt nog maar beperkt ervaring opgedaan met het aardgasvrij maken van wijken. Verkend wordt of woningeigenaren in de gemeente Vlissingen mee willen doen aan het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Er dient een subsidieaanvraag te worden opgesteld om deze bijdrage zeker te stellen.

Het PAW beoogt dat er per proeftuin 641 aaneengesloten woningen binnen acht jaar na start van de uitvoering aardgasvrij of aardgasvrij-ready gemaakt worden. Met deelname aan het PAW is een bijdrage van circa € 4 miljoen gemoeid om de onrendabele top van het project af te dekken. Hiermee is de proeftuin vanuit het PAW een vliegwiel voor verduurzaming in de gebouwde omgeving en een leerzame pilot voor de verdere energie- en warmte-transitie in de gemeente en in de regio. Wil Vlissingen dit fide inzetten, dan moet eind oktober 2021 een volledige en ontvankelijke aanvraag ingediend worden. Bij het indienen van een volledige en ontvankelijke subsidieaanvraag, reserveert het ministerie van BZK een plek in dit programma voor de Vlissingse proeftuin. Naast het aardgasvrij maken van een buurt of wijk in een specifieke gemeente, draagt het PAW bij aan de (landelijke) kennisontwikkeling op welke wijze de wijkgerichte aanpak het beste kan worden ingericht en opgeschaald.

Beoogd resultaat

- Een ontvankelijke subsidieaanvraag die voldoet aan de indieningsvereisten van de derde ronde van het PAW. Het ministerie van BZK honoreert de aanvraag voor de onrendabele top voor het aardgasvrij maken van een woonwijk in Vlissingen aan de gemeente wordt toegekend.
- Opdoen van kennis en ervaring voor de wijkgerichte aanpak van de verdere energie- en warmtetransitie (Transitievisie Warmte en Wijk Uitvoeringsplannen) in de gemeente en in de regio.
- Projectuitvoeringsplan aardgasvrije wijk.
- Realisatie van een aardgasvrije wijk binnen acht jaar na besluitvorming van de minister van BZK.

Het effect van dit fide is een impuls voor de energietransitie met uitstraling binnen de gemeente Vlissingen en Zeeland. Ook creëert het extra werkgelegenheid op het gebied van verduurzaming in de gebouwde omgeving en kennis opdoen in kennis- en leerprogramma's.

Uitvoeringspartijen

Gemeente Vlissingen is de actiehouders. Andere partijen die worden betrokken zijn de provincie Zeeland, de netbeheerder, woningcorporatie, HZ University of Applied Sciences, het ministerie van BZK, gebouweigenaren en eigenaren van woningen van betreffende wijk.

Afronding project

Uiterlijk voor 1 november 2021 dient er een ontvankelijke subsidieaanvraag te zijn om deel te nemen aan het PAW.

Financiën

De rijksbijdrage voor de subsidie PAW is circa € 4 miljoen. Deze bijdrage dient besteed te worden aan de onrendabele top van het project. Circa 75% van deze subsidie zal moeten worden besteed aan het stimuleren van particuliere woningeigenaren om de nodige investeringen te doen om de woning aardgasvrij-ready of aardgasvrij te maken. De resterende gelden zijn aan te wenden voor proces- en projectkosten voor de uitvoerende instanties.

Planning

Onderwerp	Verantwoordelijke	Periode
Indiening PAW3 aanvraag	Projectleider	28 oktober 2021 - gereed
Besluitvorming over aanvraag	Minister BZK	10 maart 2022 toegekend

Stand van zaken

- In vervolg op de formele goedkeuring van de aanvraag PAW Vlissingen door BZK is de collegeopdracht Panoramabuurt Aardgasvrij begin september 2022 vastgesteld door zowel het college van B&W van Vlissingen als door de directie van woonservice l'escaut.
- De samenwerkingsovereenkomst met de samenwerkingspartners gemeente Vlissingen en l'escaut is op 28 september 2022 ondertekend.
- Op 28 september 2022 en 1 oktober 2022 zijn de energiedagen in de Panoramabuurt georganiseerd en goed bezocht. Een leuke manier om de bewoners geïnformeerd en betrokken te houden bij de ontwikkelingen die lopen en komen gaan.

De uitvoering van het project Panoramabuurt Aardgasvrij is geborgd in een collegeopdracht en opgepakt door de projectorganisatie bestaande uit een afvaardiging van de samenwerkingspartners gemeente Vlissingen en woonservice l'escaut. In de komende periode wordt de uitvoeringsorganisatie zoveel mogelijk onderdeel gemaakt van de lijnorganisaties. Immers is dit project het eerste project waarmee uitvoering wordt gegeven aan de transitievisie warmte.

Hiermee is het fiche Aardgasvrije Wijken voor de stuurgroep Wind in de Zeilen afgerond.

Fiche K: Ontvlechten Evides en PZEM

Ontvlechten Evides en PZEM (afgerond)

Algemene beschrijving

Het commerciële bedrijf Provinciale Zeeuwse Energiemaatschappij (PZEM) bestaat uit onder meer Evides, een handelskantoor en de Sloecentrale. Ook heeft PZEM een 70% aandeel in de Elektriciteitsproductiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ, de eigenaar van de kerncentrale Borsele).

Eén van de afspraken in het bestuursakkoord is dat partijen gezamenlijk de voor- en nadelen onderzoeken van een mogelijke ontvlechting van drinkwaterbedrijf Evides en PZEM. Een afsplitsing van Evides zou de Zeeuwse overheden eerder in de tijd in staat stellen om de dividenden van Evides aan te wenden voor hun eigen (relatief zwakke) financiële positie, dan wanneer Evides onderdeel zou blijven van PZEM. De dividenden van Evides vloeien nu in PZEM, en komen onder de huidige omstandigheden pas na de sluiting van de kerncentrale in 2033 beschikbaar voor de aandeelhouders.

Er wordt onderzocht wat de objectieve waarde van Evides is. Ook wordt onderzoek gedaan naar de juridische en financiële gevolgen en de continuïteit van de bedrijfsvoering van PZEM en EPZ. Daarnaast is van belang om in kaart te brengen op welke manier de Zeeuwse overheden door het rijk (financieel) ondersteund kunnen worden in het ontvlechten van de aandelen. Er worden enkele potentiële financieringsconstructies in beeld gebracht.

Beoogd resultaat

Een (technisch) syntheserapport met inzicht in de volgende onderdelen:

- Marktconforme waarde- en risicobepaling ten behoeve van een mogelijke overname van deze aandelen door de huidige aandeelhouders van PZEM NV.
- Financiële en juridische impactanalyse van een eventuele afsplitsing van Evides op het contract tussen PZEM en EPZ.
- Inventarisatie financieringsconstructies inclusief voor- en nadelen.
- Een (inter)bestuurlijk besluit over ontvlechting Evides en PZEM op basis van bestuurlijke afweging waarin bevindingen in syntheserapport worden meegenomen.

Dit (inter)bestuurlijk besluit moet leiden tot het beschikbaar komen van circa €10 - € 5 miljoen Evides-dividend per jaar, dat vanwege de aard van het bedrijf stabiel en betrouwbaar is.

Indien dat dividend, rechtstreeks aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd, levert dit een structureel bedrag op voor Vlissingen van ca € 0,5 miljoen per jaar. Dit bedrag is gedurende de artikel 12-status vrij besteedbaar ter versterking van de Vlissingse economie.

Uitvoeringspartijen

De Provincie Zeeland en het ministerie van Financiën zijn aangewezen als primaire actiehouders voor de uitvoering van het onderzoek naar de ontvlechting van Evides. Vanwege de complexiteit van het vraagstuk waaronder de vele (beleidsmatige) belangen die spelen, is een brede ambtelijke projectgroep ingericht waarin Provincie Zeeland, PZEM en alle betrokken ministeries (Financiën, EZK, IenW en BZK) zijn vertegenwoordigd.

Deze ambtelijke projectgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor het (doen) uitvoeren van het onderzoek en het voorbereiden van besluitvorming.

Afronding project

De bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen heeft in haar vergadering van 26 november 2020 het PwC-rapport vastgesteld en geconstateerd dat er inhoudelijk geen belemmeringen zijn voor ontvlechting. De financieringsconstructie is vervolgens nog nader onderzocht. In de stuurgroep-vergadering van 15 april 2021 is hierover een besluit genomen. Het rijk ondersteunt de provincie Zeeland (en hiermee indirect alle Zeeuwse aandeelhouders en dus Zeeuwse overheden) bij deze ontvlechting. Dit geschiedt door een incidentele bijdrage van € 10 miljoen van het rijk aan de provincie Zeeland om de aankoop van Evides mogelijk te maken. Dit bedrag volgt bovenop het eerder afgesproken pakket Wind in de Zeilen.

Begin december 2021 heeft de definitieve aandelenoverdracht plaatsgevonden van PZEM aan GBE Aqua. De stuurgroep Wind in de Zeilen heeft besloten dat daarmee het fiche K is afgerond.

Financiën

Er is jaarlijks circa €10 - €15 miljoen dividend beschikbaar voor de aandeelhouders van Evides. Voor Vlissingen betekent dit circa € 0,5 miljoen per jaar. De eerste jaren (tot 2025) zullen de dividenden iets lager zijn, rond de €10 miljoen, vanwege extra investeringen bij Evides.

Bijlage

Tabel 1: Overzicht rijksuitgaven pakket Wind in de Zeilen (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	Begroting	Artikel	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Totaal				47.030	81.080	72.967	14.900	68.270	68.271	68.271
0.	Compensatie gemaakte kosten				0	0	0	0	0	0	0
	Vergoeding directe schade	DEF (X)	6. Investerings	Voorzien in infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0
	OZB-achterstand	BZK (VII)	1. Openbaar bestuur en Democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	0	0
	Overdracht gronden	DEF (X)	6. Investerings	Voorzien in infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0
1.	Law Delta				980	1.500	2.000	2.000	57.870	57.871	57.871
	Extra beveiligde inrichting (EBI)	JenV (VI)	34. Straffen en Beschermen	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	52.000	52.001	52.001
	Hoogbeveiligde Zittingslocatie (HBZ)	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	3.760	3.760	3.760
	Beveiligde overnachtingslocatie	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	110	110	110
	Kenniscentrum ondermijning	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	980	1.500	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
2.	Bereikbaarheid¹				10.000	64.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
	Aanpassing dienstregeling NS	IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte ¹	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	4.500	4.500	4.500	4.500 ²	4.500	4.500
	Aanleg extra infrastructuur	IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	45.000	0	0	0	0	0
	Aanleg extra infrastructuur	BZK (VII) ³	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	5.000	0	0	0	0	0	0
	Slimme mobiliteit	BZK (VII) ³	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	5.000	0	0	0	0	0	0
	Rail Gent - Terneuzen	IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	15.000	0	0	0	0	0

¹ Vanaf 2022 staat er nog structureel € 2,25 mln. op de Aanvullende Post gereserveerd en wordt onder voorwaarde van een goedgekeurd bestedingsplan overgeheveld naar het mobiliteitsfonds.

² De wijze waarop de intercity-dienst vanaf 2025 financieel wordt vormgegeven is onderwerp van de uitwerking van de nieuwe HRN-concessie.

³ Dit bedrag komt oorspronkelijk van het Mobiliteitsfonds (I&W).

Nr.	Omschrijving	Begroting	Artikel	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
3.	Delta Kenniscentrum				283	63	54.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Delta Kenniscentrum	OCW (VIII) LNV (XIV)	Nog te bepalen ⁴	Nog te bepalen	0	0	54.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Kwartiermakersfase	OCW	16. Onderzoek en wetenschapsbeleid	Opdrachten	283	63	0	0	0	0	0
4.	Eerstelijnszorg				3.116	4.617	6.217	5.150	3.900	3.900	3.900
	Toekomstgerichte zorginfrastructuur	VWS (XVI)	3. Langdurige zorg en ondersteuning	Subsidies (regelingen)	1.066	1.067	1.067	0	0	0	0
	Huisartsen / Physical Assistant	VWS (XVI)	4. Zorgbreed beleid.	Subsidies (regelingen)	800	2.300	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900
	Gezondheidscentrum Vlissingen/Walcheren	VWS (XVI)	3. Langdurige zorg en ondersteuning	Subsidies (regelingen)	1.250	1.250	1.250	1.250	0	0	0
5/6.	Industrie en haven				400	150	0	0	0	0	0
	Onderzoek industrie/haven	EZK (XIII)	2. Bedrijvenbeleid: Innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	Subsidies (regelingen)	0	150	0	0	0	0	0
	Onderzoek industrie/haven	BZK (VII) ⁵	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	400	0	0	0	0	0	0
7.	Versterken Investeringsfonds Zeeland				10.000	5.000	5.000	0	0	0	0
	Versterken Investeringsfonds Zeeland	EZK (XIII)	3. Toekomstfonds	Leningen	10.000	5.000	5.000	0	0	0	0

⁴ Deze middelen staan op de Aanvullende Post gereserveerd en worden onder voorwaarde van een goedgekeurd bestedingsplan overgeheveld naar de betreffende departementale begroting.

⁵ Dit bedrag komt oorspronkelijk van de begroting EZK (XIII).

Nr.	Omschrijving	Begroting	Artikel	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
8.	Kenniswerf				15.000	0	0	0	0	0	0
	Kenniswerf	BZK (VII)	5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet	Bijdrage aan medeoverheden	15.000	0	0	0	0	0	0
9.	Aardgasvrije wijken				0	4.000	0	0	0	0	0
	Aardgasvrije wijk Vlissingen	BZK (VII)	4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwqualiteit	Bijdrage aan medeoverheden	0	4.000	0	0	0	0	0
10.	Werkzoekenden naar werk in de regio				1.000	0	0	0	0	0	0
	Arbeidsmarktregio Zeeland	BZK (VII) ⁶	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	1.000	0	0	0	0	0	0
11.	Ontvlechten Evides en PZEM				6.250	1.250	1.250	1.250	0	0	0
	Evides	BZK (VII)	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	6.250	1.250	1.250	1.250	0	0	0

6 Dit bedrag komt oorspronkelijk van de begroting SZW (XV).

Bron: Bijlage 8 uit begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2023.

WIND IN DE ZEILEN

Voortgangsrapportage

1 december 2022